

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту**

**Управління інвестиційною діяльністю
підприємства**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

Виконала:

студентка 2 курсу групи 272-1м
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Дручук Ганна Георгіївна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту
Корбутяк Аліна Георгіївна _____

До захисту допущено:

протокол засідання кафедри № 6 від «02» грудня 2025 р

В.о. зав. кафедри фінансів і кредиту

_____ доц. Бак Н.А.

Анотація

Дручук Г.Г. Управління інвестиційною діяльністю підприємства. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2025. 80 с.

У магістерській роботі досліджено управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» в умовах економічної нестабільності, проаналізовано інвестиційну привабливість, джерела фінансування та ефективність інвестиційної діяльності підприємства за 2020–2024 роки, оцінено результативність інвестиційних рішень на основі економіко-математичних моделей і обґрунтовано напрями вдосконалення управління інвестиціями з метою підвищення фінансової стійкості та забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

Ключові слова: *інвестиційна діяльність, інвестиції, ефективність інвестицій, економіко-математичні моделі, фінансова стійкість.*

Annotation

Druchuk H.H. Management of Enterprise Investment Activity. – Manuscript. Qualification thesis for obtaining the second (Master's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Stock Market". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2025. 80 p.

The master's thesis examines the management of investment activities of PE "Elana" under conditions of economic instability. It analyzes the enterprise's investment attractiveness, sources of financing, and the efficiency of investment activities for 2020–2024, evaluates the effectiveness of investment decisions using economic and mathematical models, and substantiates directions for improving investment management in order to enhance financial stability and ensure the company's long-term development.

Keywords: *investment activity, investments, investment efficiency, economic and mathematical models, financial stability.*

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Г.Г. Дручук
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.....	5
1.1. Економічний зміст інвестиційної діяльності, напрямки її реалізації.....	5
1.2. Джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства.....	15
1.3. Зміст системи управління інвестиційною діяльністю.....	20
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПП “ЕЛАНА” ЗА 2020-2024 РОКИ.....	25
2.1. Інвестиційна привабливість підприємства ПП “Елана”.....	25
2.2. Аналіз джерел фінансування та напрямків інвестиційної діяльності ПП “Елана”.....	34
2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності підприємства.....	46
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	60
3.1. Математичні моделі, що можуть бути застосовані в управлінні інвестиційною діяльністю.....	60
3.2. Шляхи вдосконалення орієнтирів інвестиційної діяльності підприємства.....	69
3.3. Прогноз показників інвестиційної діяльності.....	71
Висновки до розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

В умовах економічної нестабільності та зростання фінансових ризиків ефективне управління інвестиційною діяльністю є одним із ключових чинників забезпечення сталого розвитку підприємств. Інвестиції створюють передумови для оновлення виробничих потужностей, підвищення конкурентоспроможності та зростання вартості бізнесу, що є особливо важливим для підприємств реального сектору економіки.

Для українських підприємств актуальність проблеми управління інвестиційною діяльністю посилилася під впливом воєнного стану, інфляційних процесів, порушення логістичних ланцюгів і подорожчання фінансових ресурсів. За таких умов традиційні підходи до інвестування часто не забезпечують достатнього рівня ефективності, що обумовлює необхідність застосування науково обґрунтованих методів управління, зокрема економіко-математичних моделей, які дозволяють кількісно оцінювати доцільність інвестиційних рішень, рівень ризиків і очікувані результати.

Проблеми інвестиційної діяльності та оцінки ефективності інвестиційних проєктів широко висвітлені в наукових дослідженнях, однак залишається актуальним питання їх адаптації до практичних умов функціонування конкретних підприємств.

Актуальність теми магістерської роботи зумовлена необхідністю вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства з урахуванням сучасних економічних викликів, зокрема оцінки інвестиційної привабливості та підвищення ефективності інвестиційних рішень.

Метою магістерської роботи є обґрунтування теоретичних положень і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах економічної нестабільності на прикладі ПП «Елана».

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено розв'язання таких завдань: дослідити теоретичні засади інвестиційної діяльності підприємства;

проаналізувати інвестиційну привабливість і джерела фінансування інвестиційної діяльності ПП «Елана»; оцінити ефективність інвестиційної діяльності підприємства; застосувати економіко-математичні моделі для обґрунтування інвестиційних рішень; розробити напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю та здійснити прогноз основних показників.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є економічні відносини, методи та механізми управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана».

Методологічною та інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, нормативно-правові акти України та фінансова звітність ПП «Елана» за 2020–2024 роки. У роботі використано методи фінансового аналізу, економіко-математичного моделювання та прогнозування.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні підходу до оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства шляхом поєднання фінансового аналізу з економіко-математичним моделюванням в умовах економічної нестабільності.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання отриманих результатів і рекомендацій у процесі управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» та інших підприємств виробничої сфери.

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розкрито теоретичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства, у другому — проведено аналіз системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» за 2020–2024 роки, а в третьому — обґрунтовано напрями її вдосконалення та здійснено прогноз основних показників розвитку.

Апробація: Korbutiak A., Druchuk H. (2025). Optimization of the Financing Structure for Enterprise Investment Activities under Economic Instability (Case Study of PP “Elana”)/ *“Scientific World Journal”* Bulgaria, Svishtov. Issue No34, November. 2025.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

1.1.Економічний зміст інвестиційної діяльності, напрямки її реалізації

Інвестиційна діяльність є одним із ключових механізмів економічного розвитку підприємств та національної економіки загалом. Вона забезпечує розвиток підприємства та відображає процес ефективного використання капіталу з метою отримання прибутку і підвищення вартості, конкурентоспроможності та стійкості бізнесу.

Як зазначається у навчальній літературі, капітал повинен працювати і приносити своєму власнику дохід, а найактивнішою формою його використання є інвестиції [13]. Термін «інвестиції» походить від латинського *investire* — «вкладати, вдягати», що відображає саму сутність процесу, а саме спрямування капіталу з метою отримання майбутнього прибутку або зростання вартості активів. У світовій економічній теорії інвестиції трактуються як вкладення ресурсів у різні види активів для досягнення економічного зиску в перспективі. В українській практиці цей термін тривалий час ототожнювали переважно з капітальними вкладеннями, однак сучасний підхід охоплює також фінансові, інтелектуальні та інноваційні інвестиції.

У сучасній економічній літературі немає єдиного підходу до трактування сутності інвестицій, що зумовлює необхідність порівняльного аналізу наукових позицій. Так, І. А. Бланк визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання доходу або досягнення соціального ефекту [24]. Натомість П. Самуельсон та В. Нордгауз розглядають інвестиції насамперед як процес формування нового капіталу, підкреслюючи їх роль у забезпеченні економічного зростання [23].

Економічний зміст інвестиційної діяльності полягає у спрямуванні фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів на розвиток

підприємства, його оновлення та вдосконалення. В умовах трансформаційної української економіки інвестиції є рушійною силою, що забезпечує модернізацію виробництва, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності підприємств.

Інвестиційна діяльність охоплює комплекс заходів, пов'язаних із вибором об'єктів інвестування, оцінкою ефективності вкладень, формуванням джерел фінансування та управлінням інвестиційними ризиками. У сучасних підходах інвестиційна діяльність розглядається як системний процес, що охоплює планування, прогнозування, аналіз, контроль і моніторинг ефективності. Вона спрямована на досягнення стратегічних цілей підприємства, а не лише короткострокового прибутку.

Метою інвестиційної діяльності є не лише короткострокове отримання прибутку, а й забезпечення стратегічного розвитку підприємства. Як зазначається в економічній літературі, «основною метою інвестиційної діяльності є максимізація добробуту власників підприємства в поточному та майбутньому періодах» []. Це означає, що інвестиції розглядаються як інструмент не миттєвої вигоди, а сталого економічного зростання.

Варто врахувати, що сучасні дослідження підкреслюють зростання ролі інвестицій як інструменту стійкості бізнесу в умовах турбулентності. Так, відповідно до концепції сталого розвитку підприємств, інвестиції повинні враховувати не лише економічні, а й соціальні та екологічні чинники. Це забезпечує формування підприємством позитивної ділової репутації та довгострокових конкурентних переваг.

Наразі різні наукові підходи пропонують власні трактування ролі інвестицій. Згідно з теорією стійкої рівноваги, інвестиційна діяльність має забезпечувати оптимальний баланс між ростом і ризиками, сприяючи стабільному розвитку підприємства []. Водночас теорія агентських відносин підкреслює, що головною метою інвестування є максимізація ринкової вартості підприємства як реалізація інтересів його власників. Таким чином, інвестиційна діяльність — це системний процес управління капіталом, спрямований на

створення довгострокових економічних переваг. Тобто інвестиційна діяльність — це не ізольований процес, а елемент стратегічного управління, який визначає траєкторію розвитку підприємства.

. У межах інноваційної теорії Й. Шумпетера інвестиції розглядаються як ключовий рушій змін, здатний створювати нові ринки та трансформувати структуру економіки. Таким чином, інвестиційна діяльність — це системний процес управління капіталом, спрямований на створення довгострокових економічних переваг.

З позиції авторського бачення, інвестиційна діяльність у сучасних умовах не може обмежуватися лише економічними міркуваннями. На мою думку, підприємства повинні трактувати інвестиції як інструмент адаптації до викликів ринку — від цифровізації до енергетичної безпеки. Інвестування стає способом підвищення стійкості бізнесу, зміцнення його внутрішнього потенціалу та здатності до самовідтворення. Особливо актуальним це є для українських підприємств, які функціонують в умовах підвищеної невизначеності та ризиків.

Я вважаю, що інвестиційна діяльність має розглядатися як багатоаспектне явище, яке включає:

- розвиток людського капіталу;
- впровадження інноваційних технологій;
- підвищення якості управління;
- енергоефективність та ресурсозбереження;
- відповідальність перед суспільством та екосистемою.

Такий підхід відповідає міжнародним стандартам ESG-менеджменту, які сьогодні формують нову культуру ведення бізнесу.

Не менш важливим в межах дослідження теми є й питання механізму управління інвестиційною діяльністю. О. С. Кислюк та О. В. Долгальова візуалізують його [36].



Рис.1.1. Механізм управління інвестиційною діяльністю. [45]

Реалізація інвестиційної діяльності може здійснюватися за різними напрямками залежно від ресурсних можливостей підприємства, його стратегічних цілей та зовнішніх умов. Наступні види ми можемо вважати основними напрямками інвестиційної діяльності:

1. Реальні (капітальні) інвестиції, це вкладення у матеріальні активи — машини, обладнання, будівлі, споруди, а також у нематеріальні активи, такі як патенти, програмне забезпечення, технології. Для українських підприємств цей напрям залишається пріоритетним через необхідність оновлення зношених основних фондів і підвищення продуктивності праці. У контексті промислових підприємств, таких як ПП «Елана», реальні інвестиції є основою модернізації виробничих процесів.

2. Фінансові інвестиції, це придбання цінних паперів, депозитів або інших фінансових інструментів із метою отримання доходу у вигляді дивідендів, відсотків чи капітального приросту. Такий вид інвестицій більш характерний для великих корпорацій та холдингів.

3. Інтелектуальні (інноваційні) інвестиції. Вони пов'язані з фінансуванням наукових досліджень, підготовкою персоналу, розвитком нових технологій, впровадженням цифрових рішень. У сучасних умовах цифровізації

саме інтелектуальні інвестиції забезпечують конкурентні переваги підприємствам, які прагнуть підвищити свою ефективність та гнучкість.

4. Реінвестиції, це повторне вкладення частини прибутку, який не розподіляється між власниками, а спрямовується на подальший розвиток бізнесу. Такий механізм дозволяє фінансувати зростання без залучення зовнішніх коштів, що є важливим для малих і середніх підприємств.

5. Прямі іноземні інвестиції, вони здійснюються у формі створення спільних підприємств, придбання корпоративних прав або розширення виробництва за участю іноземного капіталу. Для України прямі іноземні інвестиції є важливим чинником технологічного оновлення, доступу до інновацій та виходу на нові ринки.

Вибір напрямків інвестиційної діяльності залежить саме від стратегічних пріоритетів підприємства. Наприклад великі корпорації можуть поєднувати капітальні та фінансові інвестиції, тоді як малий бізнес частіше концентрується на реінвестиціях та інтелектуальному розвитку. Важливо, щоб інвестиційна стратегія відповідала загальній стратегії підприємства й забезпечувала оптимальне співвідношення між ризиком та очікуваним доходом.

Отож, інвестиційна діяльність є основою сталого розвитку підприємства. Її економічний зміст полягає у раціональному використанні ресурсів для створення довгострокових вигод, підвищення ефективності та вартості бізнесу. У сучасних умовах інвестиційна діяльність має стратегічний характер і повинна враховувати особливості національного ринку, обмеженість внутрішніх ресурсів, потребу у технологічному оновленні та зовнішні ризики. Раціональний вибір напрямків інвестування — це запорука стабільності та конкурентоспроможності підприємства в динамічному економічному середовищі.

1.2 Джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства

Фінансування інвестиційної діяльності є одним із ключових чинників стабільного розвитку підприємства, оскільки саме наявність фінансових ресурсів

визначає можливість реалізації різних стратегічних проєктів, оновлення виробничих потужностей та підвищення конкурентоспроможності. Рациональний вибір джерел фінансування забезпечує підприємству не лише економічну стабільність, а й ефективність використання інвестиційних ресурсів у довгостроковій перспективі.

Один з підходів до класифікації пропонується І. А. Бланком. Автор виділяє наступні джерела фінансування інвестицій:

- 1) власні,
- 2) позикові,
- 3) залучені. []

Такий поділ дає змогу підприємству формувати оптимальну структуру капіталу залежно від обсягів інвестиційних проєктів, рівня ризику та очікуваної дохідності.

Власні джерела фінансування є основою інвестиційного розвитку підприємства. До них належать прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків, амортизаційні відрахування, а також кошти, отримані від реалізації непотрібного чи застарілого майна. Згідно з даними, саме амортизаційні відрахування становлять значну частку у структурі інвестиційних ресурсів українських підприємств, адже вони мають стабільний характер і не потребують повернення. Структура джерел фінансування інвестиційної діяльності українських підприємств у 2020–2024 рр. зазнала суттєвих змін під впливом пандемії COVID-19, макроекономічної нестабільності та повномасштабної війни. Згідно з Державною службою статистики України, протягом 2020–2023 рр. власні кошти підприємств залишались домінуючим джерелом капітальних інвестицій, забезпечуючи від 65 % до 70 % усіх вкладень, тоді як частка кредитів банків коливалася у межах 4–6 %, а бюджетні кошти – 18–20 % [3].

У воєнний період ключовою тенденцією є зростання ролі реінвестованих доходів як джерела фінансування. За даними Національного банку України, у 2023 р. приблизно 75 % прямих іноземних інвестицій (ПІІ) було сформовано саме

за рахунок реінвестування прибутків компаній, що вже працюють в Україні, тоді як приплив нового капіталу залишався обмеженим. Обсяг ПІІ становив 4,25 млрд дол. США у 2023 р., але зменшився до 3,33 млрд дол. США у 2024 р. [6].

Структура бюджетного фінансування також трансформувалася. За аналітичними матеріалами Мінекономіки України, частка коштів державного та місцевих бюджетів зросла у фінансуванні інфраструктурних проєктів, особливо у сферах транспорту, енергетики, соціальної інфраструктури. У 2022–2023 рр. вона становила 18–20 % загального обсягу капітальних інвестицій [19].

Щодо зовнішніх джерел фінансування, участь міжнародних фінансових інституцій (ЄБРР, Світового банку, IFC) у фінансуванні українських підприємств зросла. Фінансування спрямовувалось переважно на критичну інфраструктуру, енергетичні проєкти, обороноздатність та підтримку малого й середнього бізнесу. У 2023 р. ЄБРР виділив понад 2 млрд євро на проєкти в Україні, що стало рекордним значенням [13].

Серед нетрадиційних джерел фінансування, які розвиваються в Україні, особливе значення мають краудфандинг, гранти міжнародних програм (Horizon Europe, USAID, EU4Business), а також венчурне фінансування, хоча його частка у структурі інвестицій поки залишається незначною порівняно з країнами ЄС.

Узагальнюючи, інвестиційне фінансування в Україні 2020–2024 рр. характеризується:

- домінуванням власних джерел;
- низькою часткою банківських кредитів;
- значною залежністю від реінвестованих доходів;
- обмеженим припливом нового іноземного капіталу;
- зростанням ролі державного фінансування та міжнародних інституцій;
- високим рівнем ризиків, що деформують інвестиційні рішення підприємств.

Такі умови формують потребу у стратегічному підході до вибору джерел фінансування, врахуванні вартості капіталу, ризиків та довгострокової фінансової стійкості підприємства.

Перевагою власних джерел є незалежність від кредиторів і можливість самостійно приймати інвестиційні рішення. Однак їхній головний недолік полягає в обмеженості обсягів, що часто не дозволяє профінансувати повністю масштабні проєкти.

Позикові джерела фінансування – це кошти, залучені на певний строк і під визначені умови повернення. До них належать банківські кредити, облігаційні позики, комерційні кредити постачальників, емісія облігацій, податковий інвестиційний кредит, інвестиційний лізинг, а також інвестиційний селенг. Позиковий капітал відіграє важливу роль у формуванні інвестиційного потенціалу, особливо для підприємств, які мають обмежені внутрішні ресурси.

Кредитування дозволяє швидко отримати необхідні кошти, але супроводжується витратами на обслуговування боргу та ризиком фінансової залежності. У сучасних умовах українські підприємства можуть стикатися з високими кредитними ставками та недостатньою доступністю банківських ресурсів, що ускладнює використання позикового капіталу як стабільного джерела інвестиційного фінансування. Дослідження динаміки корпоративного кредитування у 2022–2023 роках засвідчують скорочення обсягів кредитів бізнесу та посилення вимог банків до позичальників, особливо щодо довгострокового фінансування інвестиційних проєктів. Це зумовлює ситуацію, за якої навіть потенційно ефективні інвестиційні проєкти не завжди можуть бути реалізовані через високу вартість позикового капіталу або складність доступу до нього.

Позикові джерела фінансування — це кошти, залучені на певний строк і під визначені умови повернення. До них належать банківські кредити, облігаційні позики, комерційні кредити постачальників, емісія облігацій, податковий інвестиційний кредит, інвестиційний лізинг, а також інвестиційний селенг. Позиковий капітал відіграє важливу роль у формуванні інвестиційного потенціалу, особливо для підприємств, які мають обмежені внутрішні ресурси. Кредитування дозволяє швидко отримати необхідні кошти, але супроводжується витратами на обслуговування боргу та ризиком фінансової залежності. У

сучасних умовах українські підприємства можуть стикатися з високими кредитними ставками та недостатньою доступністю банківських ресурсів, що ускладнює використання позикового капіталу як стабільного джерела інвестиційного фінансування. Дослідження динаміки корпоративного кредитування у 2022–2023 роках засвідчують скорочення обсягів кредитів бізнесу та посилення вимог банків до позичальників, особливо щодо довгострокового фінансування інвестиційних проєктів. Це зумовлює ситуацію, за якої навіть потенційно ефективні інвестиційні проєкти не завжди можуть бути реалізовані через високу вартість позикового капіталу або складність доступу до нього.

Залучені джерела — це фінансові ресурси, отримані від зовнішніх інвесторів без обов’язкового повернення. До них відносять емісію акцій, пайові внески, кошти венчурних фондів, а також гранти міжнародних організацій. У ринковій економіці цей вид фінансування розглядається як найперспективніший, оскільки дозволяє підприємству розширити власний капітал без збільшення боргового навантаження. Проте при цьому відбувається часткове розподілення контролю над підприємством між інвесторами, що може впливати на управлінські рішення. [] Окреме місце серед залучених джерел посідають прямі іноземні інвестиції (ПІІ). У воєнний період їх роль для фінансування інвестиційної діяльності вітчизняних суб’єктів господарювання залишається важливою, хоча обсяги суттєво коливаються. За даними НБУ, у 2023 році приплив ПІІ в Україну становив близько 4,25 млрд дол. США, з яких до 75 % сформовано за рахунок реінвестованих доходів, а у 2024 році їх обсяг скоротився приблизно до 3,33 млрд дол. США, тобто майже на чверть порівняно з попереднім роком. Це свідчить про те, що, попри високий інвестиційний ризик, іноземні інвестори продовжують підтримувати український бізнес, але їхня активність значною мірою залежить від безпекової ситуації та очікувань щодо післявоєнної відбудови.

За джерелами походження фінансових ресурсів виділяють також внутрішні та зовнішні джерела фінансування.

Внутрішні (прибуток, амортизаційні відрахування, резерви) забезпечують підприємству автономність і стабільність. Вони формуються за рахунок діяльності самого суб'єкта господарювання й не створюють додаткових зобов'язань.

Зовнішні джерела включають залучення капіталу від банків, інвесторів, держави або міжнародних фінансових інституцій. Вони дозволяють реалізовувати масштабні інвестиційні проєкти, однак потребують ефективного управління фінансовими ризиками та витратами на залучення коштів.

В українській практиці також можна виділити державне фінансування інвестиційної діяльності, що здійснюється через бюджетні програми, субсидії, інвестиційні кредити, податкові пільги або компенсаційні механізми. Аналітичні матеріали Мінекономіки засвідчують, що частка бюджетних коштів у структурі капітальних інвестицій в останні роки коливалася в межах 18–20 %, з тенденцією до зростання ролі місцевих бюджетів у фінансуванні інфраструктурних і соціально значущих проєктів. Держава виступає важливим учасником інвестиційного процесу, особливо у сферах, які мають соціальне чи стратегічне значення такі, як інфраструктура, енергетика, освіта та наука.

Серед інших сучасних джерел фінансування варто виділити:

- іноземні інвестиції, які можуть надходити у вигляді прямих капіталовкладень, кредитів або участі у спільних підприємствах. Їхня роль особливо важлива для технологічного оновлення виробництва, впровадження інновацій та виходу на нові ринки;
- венчурний капітал, який надається для фінансування інноваційних і стартап-проєктів з високим рівнем ризику, але потенційно високим прибутком;
- краудфандинг — сучасний інструмент колективного інвестування, який поступово розвивається.

Рациональне поєднання цих джерел дає змогу підприємству забезпечити фінансову гнучкість і зменшити ризики надмірної залежності від окремих видів капіталу.

Важливим аспектом є оцінка вартості капіталу, тобто сукупних витрат, пов'язаних із залученням ресурсів з різних джерел. Оптимізація структури капіталу полягає у виборі такого співвідношення власних, позикових та залучених коштів, яке мінімізує середньозважену вартість капіталу і водночас забезпечує фінансову стійкість підприємства. [5]

Таким чином, система фінансування інвестиційної діяльності повинна бути збалансованою, стратегічно обґрунтованою та гнучкою до змін зовнішнього середовища. Її ефективність залежить від можливості підприємства залучати ресурси з різних джерел, контролювати їх вартість і використовувати для реалізації інноваційних, технічних і соціально значущих проєктів. Рациональне управління інвестиційними фінансами є запорукою сталого економічного зростання, фінансової незалежності та конкурентоспроможності підприємства на ринку.

1.3. Зміст системи управління інвестиційною діяльністю

Система управління інвестиційною діяльністю підприємства є комплексом взаємопов'язаних елементів, спрямованих на ефективне планування, реалізацію, контроль і оцінку інвестиційних процесів. Вона охоплює як стратегічні, так і тактичні аспекти прийняття управлінських рішень, забезпечуючи узгодженість між інвестиційною політикою підприємства, його фінансовими можливостями та загальною стратегією розвитку.

Зміст системи управління полягає у створенні механізму, який дозволяє трансформувати фінансові ресурси у реальні активи з метою забезпечення прибутковості, стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Система управління інвестиційною діяльністю має бути “адаптивною, гнучкою до змін зовнішнього середовища та здатною реагувати на виклики ринку” [8].

Цільовий блок визначає стратегічні орієнтири інвестиційної політики підприємства, зокрема головну мету — підвищення вартості бізнесу та забезпечення сталого економічного зростання. У межах цього блоку формуються

завдання, які узгоджують поточні й довгострокові інтереси підприємства, а також пріоритети інвестування, що сприяють інноваційному розвитку.

Функціональний блок включає комплекс основних управлінських функцій, до яких належать планування, організація, мотивація, координація та контроль. Планування передбачає ретельний аналіз інвестиційних можливостей, оцінку пов'язаних ризиків, формування портфеля проєктів та визначення потреби у фінансових ресурсах, що забезпечує стратегічну спрямованість діяльності підприємства. Організаційна функція полягає у створенні ефективної системи взаємодії між різними підрозділами, зокрема фінансами, виробництвом, маркетингом та аналітичними службами, що сприяє узгодженості дій та оптимальному використанню ресурсів. Мотиваційна функція орієнтована на стимулювання високої ефективності реалізації інвестиційних програм через різноманітні механізми заохочення, такі як преміювання, участь у прибутках або корпоративне акціонування персоналу. Контрольна функція забезпечує постійний моніторинг інвестиційних процесів, оцінку результативності реалізованих проєктів та своєчасне коригування дій у разі виявлення відхилень від запланованих показників.

Забезпечувальний блок включає правове, фінансове, інформаційне, організаційне та кадрове забезпечення. Зокрема, правове забезпечення базується на положеннях Закону України “Про інвестиційну діяльність”, “Про режим іноземного інвестування”, податковому законодавстві та міжнародних угодах.

Основні етапи управління інвестиційною діяльністю

Система управління інвестиціями реалізується через певну послідовність етапів, що утворюють логічний цикл управління.

1. Аналітичний етап — передбачає оцінку інвестиційного потенціалу підприємства, аналіз внутрішніх резервів, фінансової стійкості, рівня ризику та прибутковості. Ефективне управління починається з глибокого аналізу внутрішніх можливостей підприємства та зовнішнього середовища

2. Планування — розробка інвестиційної стратегії, визначення цілей і пріоритетів, обґрунтування доцільності проєктів і формування бюджету інвестицій.

3. Відбір інвестиційних проєктів — здійснюється за допомогою фінансових методів (NPV, IRR, PI, DPP) для вибору найбільш ефективних напрямів інвестування.

4. Реалізація інвестиційних програм — передбачає мобілізацію ресурсів, організацію закупівель, управління контрактами, контроль за строками і витратами.

5. Моніторинг і контроль — оцінювання фактичних результатів реалізованих проєктів, аналіз відхилень від запланованих показників і прийняття управлінських рішень щодо оптимізації.

Ефективність системи управління інвестиційною діяльністю ґрунтується на низці принципів: комплексності, системності, гнучкості, економічності та адаптивності. Зокрема, принцип гнучкості означає здатність підприємства швидко адаптуватися до змін ринкових умов, технологічних інновацій та регуляторного середовища.

На ефективність управління впливають внутрішні та зовнішні чинники. До внутрішніх належать структура капіталу, рівень інвестиційної активності, кваліфікація персоналу, наявність сучасної інформаційно-аналітичної системи. До зовнішніх — макроекономічна стабільність, податкова політика, стан фондового ринку та інвестиційний клімат держави. Ефективна система управління не лише забезпечує рентабельність, а й підвищує рівень економічної безпеки підприємства.

Таким чином, система управління інвестиційною діяльністю підприємства — це динамічний і багатокомпонентний механізм, який забезпечує ефективне використання капіталу, узгодження стратегічних і тактичних цілей та зниження рівня ризику. Її зміст полягає у формуванні науково обґрунтованих рішень, що поєднують аналітику, планування, контроль і адаптацію до ринкових умов. Ефективне управління інвестиціями сприяє підвищенню фінансової стійкості,

інноваційній активності та зміцненню позицій підприємства на конкурентному ринку.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто теоретичні засади інвестиційної діяльності підприємства, її економічну сутність, джерела фінансування та систему управління. Проведений аналіз дав змогу сформуванню цілісного уявлення про роль інвестицій у розвитку сучасних суб'єктів господарювання та визначити основні напрями підвищення ефективності управління інвестиційними процесами.

Інвестиційна діяльність виступає ключовою складовою економічного зростання підприємства, адже саме вона забезпечує розширення виробництва, оновлення основних засобів, упровадження інноваційних технологій і підвищення конкурентоспроможності. Вона поєднує процеси формування, розподілу та використання капіталу з метою отримання прибутку й досягнення стратегічних цілей.

Джерела фінансування інвестиційної діяльності мають різноманітний характер і включають власні, позикові та залучені ресурси. Власні кошти гарантують фінансову незалежність, але обмежені за обсягом; позикові — забезпечують швидке залучення капіталу, проте підвищують боргове навантаження; залучені — сприяють розширенню власного капіталу без зростання зобов'язань, але можуть впливати на структуру власності. Раціональне поєднання цих джерел є запорукою фінансової стійкості підприємства та збалансованості його інвестиційної політики.

Зміст системи управління інвестиційною діяльністю полягає у створенні механізму, який забезпечує ефективне планування, реалізацію, моніторинг і контроль інвестиційних процесів. Вона охоплює цільовий, функціональний та забезпечувальний блоки, що спільно формують основу стратегічного управління. Важливими елементами системи є інформаційне, правове, фінансове та кадрове забезпечення, які забезпечують комплексний підхід до прийняття управлінських рішень.

Сучасна система управління інвестиціями має бути гнучкою, адаптивною до змін зовнішнього середовища й орієнтованою на результат. Її ефективність визначається не лише прибутковістю інвестиційних проєктів, а й здатністю підприємства забезпечити стійке зростання, інноваційність і фінансову безпеку.

Таким чином, теоретичний аналіз інвестиційної діяльності дозволяє зробити висновок, що ефективне управління інвестиціями є необхідною умовою розвитку підприємства в сучасних умовах ринкової економіки. Воно сприяє підвищенню рівня капіталізації, забезпечує конкурентні переваги та створює основу для реалізації стратегічних і соціально значущих цілей бізнесу.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПП “ЕЛАНА” ЗА 2020-2024 РОКИ

2.1. Інвестиційна привабливість підприємства ПП “Елана”

У сучасних умовах функціонування українських підприємств, що характеризуються високою турбулентністю зовнішнього середовища, коливанням ринкового попиту, зростанням вартості сировини та загостренням конкуренції, ефективне управління інвестиційною діяльністю стає ключовим фактором забезпечення сталого розвитку. Саме інвестиції формують потенціал підприємства до модернізації, технічного оновлення виробничих потужностей, освоєння нових видів продукції та підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому й зовнішніх ринках. Тому дослідження інвестиційної діяльності конкретного суб’єкта господарювання дає можливість оцінити реальний стан його ресурсного забезпечення, фінансової стійкості та здатності реалізовувати стратегічні цілі.

Аналіз інвестиційної активності підприємства за 2020–2024 роки дозволяє виявити тенденції зміни ключових фінансових показників, оцінити ефективність капіталовкладень, джерела їх фінансування та ступінь забезпеченості підприємства ресурсами для майбутнього зростання. Впродовж досліджуваного періоду підприємство демонструє як позитивні зміни в оновленні виробничих активів, так і певні дисбаланси у структурі оборотного капіталу, що напругу впливає на інвестиційну результативність.

У цьому розділі здійснюється всебічне дослідження системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» на основі фактичних фінансових даних за п’ятирічний період. Послідовність аналізу відповідає логіці комплексної оцінки інвестиційної діяльності та охоплює:

- визначення інвестиційної привабливості підприємства, з урахуванням динаміки його фінансового стану, структури активів, капіталу та ліквідності;
- дослідження джерел фінансування інвестиційної діяльності та основних напрямів вкладення капіталу, що дозволяє оцінити збалансованість інвестиційної політики та достатність фінансових ресурсів для розвитку;
- оцінку ефективності інвестиційних процесів, включно з аналізом рентабельності, оборотності, результативності вкладень у основні засоби й оборотний капітал.

Такий підхід забезпечує комплексне бачення того, наскільки інвестиційні рішення ПП «Елана» були ефективними та чи відповідає їхня реалізація стратегічним цілям підприємства. Результати проведеного аналізу дозволяють виявити сильні та слабкі сторони інвестиційної діяльності, а також сформулювати ґрунтовні висновки та практичні рекомендації для підвищення інвестиційної ефективності у майбутніх періодах.

Приватне підприємство «Елана» – це український виробник нетканих матеріалів. Компанія здійснює реалізацію високоякісного килимового покриття та геотекстилю власного виробництва під торговою маркою «Елана». Основною продукцією компанії є геотекстиль, войлок та килимове покриття (тафтинг), які виготовляються на сучасному високотехнологічному обладнанні, розробленого за міжнародними стандартами, з використанням якісної сировини, та має всі сертифікати відповідності. Компанія експортує продукцію до Естонії, Польщі та Молдови, що свідчить про її конкурентоспроможність на міжнародному ринку [].

Уповноваженою особою юридичної особи ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЕЛАНА" є Харкавчук Віктор Федорович. Саме підприємство зареєстроване 27 серпня 2009 року в місті Чернівці на вулиці Рокитянській.

Видами діяльності вищенаведеного підприємства включають: виробництво килимів і килимових виробів, підготування та прядіння текстильних волокон,

ткацьке виробництво, виробництво нетканих текстильних матеріалів і виробів із них, крім одягу.

Управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» здійснюється через інтегровану систему, що забезпечує ефективне планування, організацію, мотивацію та контроль за інвестиційними процесами. Організаційна структура підприємства включає керівника підприємства, фінансовий відділ, виробничий підрозділ, маркетинговий та аналітичний відділи

Організаційна структура управління інвестиційною діяльністю включає такі ключові елементи:

1. Керівник підприємства, який визначає загальну інвестиційну стратегію, ухвалює рішення щодо великих інвестиційних проєктів, затверджує бюджети інвестицій та координує діяльність усіх підрозділів у сфері інвестиційної політики;

2. Фінансовий відділ формує інвестиційний бюджет, проводить розрахунки ефективності інвестиційних проєктів (NPV, IRR, PI, Payback), контролює структуру та вартість капіталу, аналізує фінансові ризики та забезпечує фінансовий моніторинг інвестиційних процесів;

Саме фінансовий відділ відповідає за аналітичну складову інвестиційного управління.

3. Виробничий підрозділ визначає потребу в інвестиціях у основні засоби, готує техніко-економічне обґрунтування модернізації обладнання, контролює використання інвестицій у виробничі процеси, оцінює вплив інвестицій на продуктивність.

Враховуючи те, що підприємство здійснювало масштабні інвестиції у 2021 та 2024 роках, саме виробничий підрозділ відіграє ключову роль у формуванні потреби в капіталовкладеннях.

4. Маркетинговий відділ аналізує потреби ринку та прогнозує попит, оцінює доцільність інвестицій у нові продукти, формує рекомендації щодо напрямів розширення виробництва чи асортименту.

Дані маркетингового аналізу важливі з огляду на зростання експорту та диверсифікацію ринків збуту.

5. Аналітичний відділ проводить економічні розрахунки ефективності інвестицій, готує прогнозні моделі діяльності підприємства (регресійні, трендові та сценарні прогнози – як у підпункті 3.3), здійснює аналіз ризиків інвестиційних рішень та моніторить динаміку фінансових і операційних показників.

В аналітичному підрозділі зосереджені ключові функції контролю ефективності інвестицій та прогнозування їх результатів.

Структура управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» характеризується комплексним підходом, що включає стратегічне планування, фінансовий аналіз, маркетингові дослідження та виробничий контроль. Організаційна модель підприємства забезпечує ефективний розподіл повноважень між підрозділами та дозволяє здійснювати інвестиційну діяльність на науково-обґрунтованій основі. Завдяки такій структурі підприємство здатне адаптувати інвестиційну політику до змін ринку, забезпечувати модернізацію виробництва та підтримувати конкурентоспроможність продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства значною мірою залежить від рівня його фінансової стабільності, ліквідності та здатності генерувати достатні обсяги ресурсів для відтворення виробничого потенціалу, тому аналіз інвестиційної привабливості ПП «Елана» проводиться на основі комплексної оцінки динаміки активів, структури капіталу, зобов'язань, ділової активності та рентабельності за період 2020–2024 рр.

Відповідно до НП(С)БО 1, інвестиційна привабливість підприємства визначається через його здатність забезпечувати стабільне зростання власного капіталу, ефективно використовувати активи та підтримувати належний рівень фінансової стійкості [7].

Наведене вище визначення інвестиційної привабливості дозволяє стверджувати, що ключовим чинником її формування є фінансова стійкість підприємства та ефективність управління капіталом. Саме структура джерел

фінансування визначає спроможність підприємства забезпечувати безперервність діяльності та протистояти фінансовим ризикам у довгостроковій перспективі. Збалансоване поєднання власного і позикового капіталу створює умови для стабільного розвитку та підвищення довіри з боку потенційних інвесторів. Водночас диспропорції в структурі капіталу можуть суттєво обмежувати можливості реалізації інвестиційних проєктів. Однак оцінка інвестиційної привабливості не може обмежуватися лише аналізом джерел фінансування, оскільки не менш важливим є дослідження складу та динаміки активів підприємства. Саме аналіз активів дозволяє оцінити реальні масштаби господарської діяльності та ресурсний потенціал ПП «Елана», що є предметом подальшого розгляду.

«Збалансована структура джерел формування капіталу є беззаперечною запорукою забезпечення довгострокової платоспроможності виробничо-економічної системи.» [3]. Оптимальне поєднання власного й позикового капіталу визначає можливості підприємства реалізовувати інвестиційні проєкти та підтримувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. Аналіз активів є ключовим елементом оцінки інвестиційної привабливості, оскільки відображає масштаб господарської діяльності та обсяг ресурсів, задіяних у виробничому процесі. Дані фінансової звітності ПП «Елана» демонструють виразну тенденцію до розширення активів у досліджуваній період (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

АКТИВИ	Рік					Абсолютний приріст, +,–		Відносний приріст, %	
	2020	2020	2021	2022	2023	2023 / 2020	2023 / 2022	2023 / 2020	2023 / 2022
Необоротні активи, зокрема:	9767,8	10740,3	20435,9	18868	19881,5	10113,7	1013,5	0,2	2,5
Капітальні інвестиції	3,2	432,2	-	-	5,7	2,5	5,7	78,1	100
Основні засоби	9764,6	10308,1	20435,9	18868	19875,8	10111,2	1007,8	103,5	5,3

Оборотні активи, зокрема:	44291,6	48498,6	78368,6	100465,4	88883,7	44592,1	- 11581,7	-0,2	-2,5
Запаси	10322,6	5814,3	22637,8	51402,2	15995,1	5672,5	- 35407,1	-5,3	-33,2
Дебіторська заборгованість за товари	28168,8	22635,7	36727,4	29530,3	52022,9	23854,1	22492,6	-5,1	-29,1
Дебіторська заборгованість за розрах. з бюджетом	1683,6	313,1	1427,1	7385	3498,8	1815,2	-3886,2	0,1	-3,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	2319,5	12155,5	8960,6	8418,9	2897	577,5	-5521,9	-1,9	-5,1
Гроші та їх еквіваленти	1794	7553	8504,4	3629,1	14307,4	12513,4	10678,3	12,0	12,5
Витрати майбутніх періодів	-	1,5	-	1,8	-	-	-1,8	-	-100
Інші оборотні активи	3,1	25,5	111,3	98,1	162,5	159,4	64,4	0,2	0,1
АКТИВИ, всього	54059,4	59238,9	98804,5	119333,4	108765,2	545705,8	- 10568,2	1,2	-49,7

За період 2020-2023 рр. загальна вартість активів підприємства збільшилася з 54 059,4 тис. грн до 108 765,2 тис. грн, тобто на 101%, а це свідчить про масштабне розширення діяльності та суттєве нарощення ресурсної бази.

Найбільш інтенсивне зростання активів відбулося у 2021-2022 рр. Це пояснюється активними капітальними інвестиціями (зростання основних засобів з 10 308,1 до 20 435,9 тис. грн у 2021 р.), збільшенням оборотного капіталу внаслідок розширення виробництва та зростанням дебіторської заборгованості як результат підвищення обсягів реалізації.

Необоротні активи у 2020–2024 рр. зросли майже удвічі: з 9 767,8 тис. грн до 19 881,5 тис. грн. Така динаміка стала реальною завдяки оновленню обладнання, модернізації виробничої бази та збільшенню виробничих потужностей.

Суттєвий ривок у 2021 р. (зростання на 90%) пов’язаний із завершенням капітальних інвестицій, це підкріплено високим рівнем інвестування у технічний розвиток.

Оборотні активи підприємства є домінуючою частиною активів та формують 76-85% загальної їх величини. Це характерно для підприємств з активним виробничим циклом.

Найбільше зростання спостерігається у 2021–2022 рр.:

- збільшення запасів на 289,3% у 2021 р.;
- збільшення дебіторської заборгованості до 52 022,9 тис. грн у 2023 р.;
- приріст грошових коштів (до 14 307,4 тис. грн у 2023 р.).

А позиковий капітал демонструє хвилеподібну динаміку через стрімке зростання у 2021–2022 рр. (до 66 664,1 тис. грн) та істотне скорочення у 2023 р. (до 44 950,5 тис. грн). Скорочення короткострокових зобов’язань у 2024 році – ознака стабілізації та зниження фінансових ризиків.

У структурі капіталу ПП «Елана» спостерігається зростання власного капіталу, однак темпи його приросту істотно відстають від динаміки поточних зобов’язань. Це призводить до домінування позикових ресурсів у фінансуванні діяльності підприємства та підвищує чутливість до змін зовнішнього середовища. Незважаючи на часткове реінвестування прибутку, власних джерел недостатньо для покриття інвестиційних потреб, а це поглиблює залежність від короткострокових кредитів. Така структура капіталу формує ризики фінансової нестійкості і вимагає переорієнтації на більш збалансоване співвідношення власних і позикових джерел.

Таблиця 2.2

Динаміка основних фінансових показників діяльності ПП «Елана» за 2020-2024 роки

Показник (Рядок Балансу)	Рік					Абсолютний приріст, +,–		Відносний приріст, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2023 / 2022	2024 / 2020	2023 / 2022

I. Власний капітал (Р. 1495)	37397,9	48723,2	52669,3	63814,7	77215	39817,1	11145,4	—	21,20
Нерозподілений прибуток (Р. 1420)	37397,9	48723,2	52669,3	63814,7	77215	39817,1	11145,4	106,5	21,20
II. Довгострокові зобов. (Р. 1595)	0	0	0	0	0	0	0	—	—
Позикові Джерела, всього (Р. 1695)	16661,5	10515,7	46135,2	55518,7	31550,2	14888,7	9383,5	89,40	20,30
III. Поточні зобов'язання (Р. 1695)	16661,5	10515,7	46135,2	55518,7	31550,2	14888,7	9383,5	89,40	20,30
Поточна кредиторська заборг. за товари (Р. 1615)	16661,5	10515,7	46135,2	55518,7	31550,2	14888,7	9383,5	89,40	20,30
БАЛАНС (Пасив), всього (Р. 1900)	54059,4	59238,9	98804,5	119333,4	108765,2	54705,8	20528,9	101,20	20,80

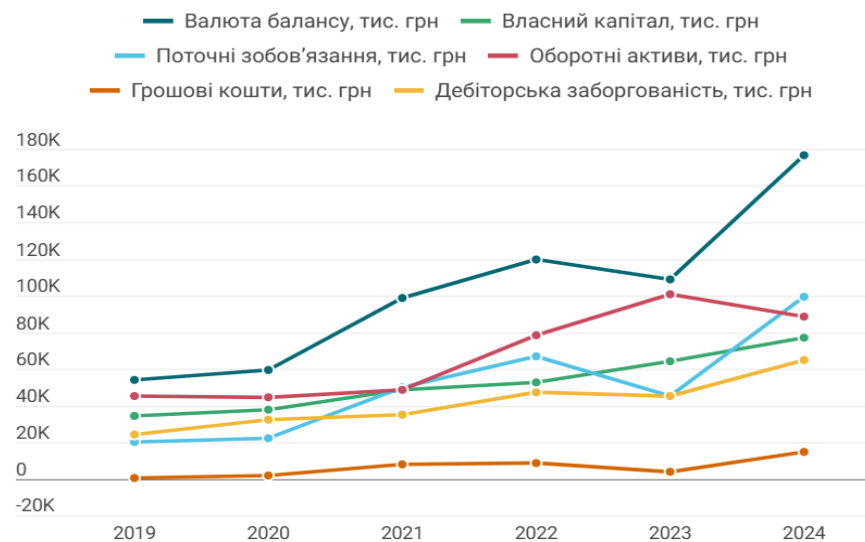


Рис. 2.1. Динаміка основних фінансових показників діяльності ПП «Елана» за 2020-2024 рр.

Норматив: $> 0,5$ — фінансово стійке підприємство.

Проведений аналіз фінансового стану та динаміки розвитку ПП «Елана» за 2020–2024 рр. свідчить про стійкі позитивні тенденції, які формують високий рівень інвестиційної привабливості підприємства. Упродовж досліджуваного періоду відбулося суттєве зростання масштабів діяльності: вартість активів підприємства за п'ять років фактично подвоїлася, що є показником розширення виробництва, зміцнення ресурсної бази та підвищення його економічного потенціалу.

Важливою характеристикою розвитку ПП «Елана» стало активне оновлення основних засобів, що супроводжувалося модернізацією технологічного обладнання та удосконаленням виробничих процесів. Це створює підґрунтя для підвищення продуктивності, покращення якості продукції та зміцнення позицій на ринку.

Позитивним є й те, що власний капітал підприємства протягом аналізованого періоду зріс на 87%, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості та підвищення рівня фінансової незалежності. Водночас коефіцієнт автономії повернувся до нормативного значення, що є важливим фактором для інвесторів та кредиторів, оскільки свідчить про зменшення ризику надмірної залежності від позикових коштів.

Значення показників ліквідності та платоспроможності також підтверджують здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання та ефективно управляти оборотним капіталом. Додатковим підтвердженням ефективності діяльності є зростання рентабельності активів, яка у 2023 році досягла максимального рівня, що відображає результативність використання фінансових ресурсів та успішність реалізованих інвестицій.

Таким чином, ПП «Елана» можна охарактеризувати як економічно стабільне, інноваційно активне та інвестиційно привабливе підприємство, яке має високий потенціал для подальшого розвитку. Отримані результати свідчать про наявність у підприємства достатніх ресурсів та можливостей для реалізації нових інвестиційних проєктів, розширення ринків збуту та посилення конкурентних позицій у майбутньому.

2.2. Аналіз джерел фінансування та напрямів інвестиційної діяльності ПП «Елана»

Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності є ключовим елементом формування стратегії розвитку та визначає здатність підприємства здійснювати інноваційні оновлення, модернізувати основні засоби, розширювати

виробництво та забезпечувати сталу конкурентоспроможність. Для оцінки реального інвестиційного потенціалу ПП «Елана» необхідно комплексно дослідити структуру його джерел фінансування, динаміку активів та капіталу, а також рівень ліквідності та платоспроможності за період 2020-2024 рр. Зазначений період охоплює економічну нестабільність, пандемічну кризу, воєнний стан та інфляційні дисбаланси. Це й робить аналіз особливо релевантним і змістовним.

У 2020–2024 рр. власний капітал ПП «Елана» зріс із 37 397,9 тис. грн до 77 215,0 тис. грн. Абсолютний приріст становить 39 817,1 тис. грн, а відносний — 106,5 %, що свідчить про суттєве зміцнення фінансової бази підприємства.

Таблиця 2.3

Динаміка структури пасиву балансу ПП «ЕЛАНА» за 2020–2024 роки

Показник (Рядок Балансу)	2020	2021	2022	22023	2024	Абсолютн ий приріст 2024/2020	Відносни й приріст, 2024/2020	Абсолютн ий приріст 2023/2022	Відносни й приріст, 2023/2022
I.Власний капітал (Р. 1495)	7397,9	8723,2	2669,3	3814,7	7215	39817,1	106,50%	11145,4	21,20%
Нерозподілен ий прибуток (Р. 1420)	7397,9	8723,2	2669,3	3814,7	7215	39817,1	106,50%	11145,4	21,20%
II.Довгострок ові зобов. (Р. 1595)	0	0	0	0	0	—	—	—	—
ПозиковіДжер ела, всього(Р. 1695)	6661,5	0515,7	6135,2	5518,7	1550,2	14888,7	89,40%	9383,5	20,30%
III. Поточні зобов'язання (Р. 1695)	6661,5	0515,7	6135,2	5518,7	1550,2	14888,7	89,40%	9383,5	20,30%
Поточна кредиторська заборг. за товар(Р. 1615)	6661,5	0515,7	6135,2	5518,7	1550,2	14888,7	89,40%	9383,5	20,30%
БАЛАНС (Пасив), всього (Р. 1900)	4059,4	9238,9	8804,5	19333,4	08765,2	54705,8	101,20%	20528,9	20,80%

Зростання власного капіталу відбувалося стабільно в усі роки, що є наслідком нарощення нерозподіленого прибутку. Така динаміка демонструє здатність підприємства формувати внутрішні джерела фінансування інвестиційної діяльності та підвищує його інвестиційну привабливість.

Позиковий капітал підприємства протягом аналізованого періоду коливався значно інтенсивніше. У 2020 р. його рівень становив 16 661,5 тис. грн, тоді як у 2024 р. — 31 550,2 тис. грн. Абсолютний приріст за п'ятирічний період становить 14 888,7 тис. грн (89,4 %).

Особливо різке збільшення позикових коштів спостерігалось у 2021–2022 рр., що було пов'язано з активною фазою фінансування капітальних і оборотних інвестицій. Баланс підприємства протягом 2020–2024 рр. зріс із 54 059,4 тис. грн

до 108 765,2 тис. грн, тобто на 101,2 %. Це вказує на суттєве розширення масштабів діяльності підприємства, збільшення обсягів активів і залучених ресурсів. Додатково приріст за 2023/2022 становив 20,8 %, що підтверджує активну інвестиційну фазу у ці роки.

Динаміка власного і позикового капіталу вказує на збалансований розвиток фінансової структури підприємства. Власний капітал зростає швидше, ніж позиковий, що позитивно впливає на фінансову незалежність. Зростання валюти балансу підтверджує розширення виробництва та інвестиційну активність у 2021–2023 рр., а скорочення позикових коштів у 2024 р. свідчить про перехід до стабілізаційної стратегії фінансування.

Таблиця 2.4

«Динаміка показників фінансової стійкості та забезпеченості власним капіталом ПП «ЕЛАНА» у 2020–2024 роках»

Показник	НЗ	2020	2021	2022	2023	2024	Відповідність нормативу у 2024	Динаміка 2020/2024
Коефіцієнт автономії (Частка ВК в Активах)	> 0,5	0,557	0,610	0,380	0,393	0,328	Не відповідає	Зниження
Коефіцієнт фінансової стійкості	> 1,0	0,256	0,565	0,619	0,639	0,485	Не відповідає	Зниження
Коефіцієнт маневреності капіталу	> 0,5 – 0,6	0,827	0,659	0,439	0,564	0,423	Не відповідає	Зниження
Коефіцієнт покриття довгострокових вкладень	> 1,0	0,214	0,863	0,183	0,829	0,052	Відповідає	Зниження

Коефіцієнт автономії у 2020–2024 рр. знизився з 0,557 до 0,328, що свідчить про зростання частки позикових коштів у структурі капіталу. Хоча у 2020–2021 рр. показник перевищував норматив (>0,5), з 2022 р. підприємство втратило фінансову незалежність. Це означає, що у період активних інвестицій підприємство значною мірою покладалося на позикові ресурси.

Показник фінансової стійкості демонструє подібну тенденцію: зниження з 1,565 у 2021 р. до 0,485 у 2024 р. Значення показника нижче нормативного рівня (>1) означає, що власний капітал не покриває зобов'язань, і підприємство є

фінансово залежним від кредиторів. Проте у 2024 р. показник стабілізувався порівняно з 2022–2023 рр., що може свідчити про корекцію фінансової політики.

Коефіцієнт маневреності вказує, яка частина власного капіталу має гнучку форму (в оборотних активах). Значення показника варіювало від 0,827 у 2020 р. до 0,423 у 2024 р. Тобто підприємство поступово втрачало можливість вільно маневрувати власними фінансовими ресурсами. Найнижчі значення у 2022–2024 рр. свідчать про перезавантаження оборотних активів та підвищену потребу у зовнішньому фінансуванні.

Показник покриття довгострокових інвестицій (>1) у всі роки перевищував норматив, що означає достатність довгострокових джерел фінансування. Зниження з 4,214 до 2,052 за п'ять років пов'язане зі зростанням інвестиційних потреб у 2021–2022 рр. та активним використанням позикових ресурсів, але значення показника залишаються прийнятними для інвесторів.

Фінансова стійкість ПП «Елана» знижувалася з 2021 р., що пов'язано зі значним залученням позикових коштів на фінансування інвестицій. Незважаючи на це, підприємство зберігає здатність покривати довгострокові вкладення, а зростання власного капіталу у 2023–2024 рр. свідчить про поступове вирівнювання фінансової структури.

Таблиця 2.5

Динаміка та відхилення показників структури капіталу ПП «ЕЛАНА» за
2020–2024 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення 2024/2020	Відносне відхилен. 2024/2020	Абсолютне відхилення 2023/2022	Відносне відхилення, 2023/2022
Власний капітал (ВК)	37397,9	8723,2	2669,3	3814,7	7215	+39817,1	106,46%	+11145,4	21,16%
Позиковий капітал (ПК)	16661,5	0515,7	6135,2	5518,7	1550,2	+14888,7	89,36%	+9383,5	20,34%
Частка ВК у Балансі (Коеф. автономії), %	69,20%	2,20%	3,30%	3,50%	1,00%	+1,80 п.п.	2,60%	+0,20 п.п.	0,38%

Коефіцієнт фін. залежності (ПК / ВК)	0,45	2,22	3,88	6,87	0,41	-0,04	-8,89%	-0,01	-1,14%
--------------------------------------	------	------	------	------	------	-------	--------	-------	--------

Частка власного капіталу у балансі демонструє хвилеподібну динаміку: максимальне значення 82,2 % у 2021 р. та мінімум 53,3 % у 2022 р. Така волатильність була спричинена різким збільшенням позикових коштів у період модернізації. У 2024 р. частка ВК підвищилася до 71 %, що свідчить про процес фінансової стабілізації.

Показник фінансової залежності (ПК/ВК) у 2020–2024 рр. змінювався від 0,22 до 0,88, що свідчить про значне зростання фінансових ризиків у 2022–2023 рр. У 2024 р. підприємство повернулося до прийнятного рівня залежності (0,41), що підтверджує зниження кредитного навантаження.

У структурі капіталу ПП «Елана» простежується тенденція до підвищення фінансового навантаження в середині періоду аналізу, однак підприємство змогло скоротити позикові ресурси й відновити частку власного капіталу у 2024 р., що позитивно оцінюється з погляду інвестиційної привабливості.

Необоротні активи зросли майже вдвічі – із 9 767,8 тис. грн до 19 881,5 тис. грн. Абсолютний приріст – 10 113,7 тис. грн, що становить 103,5 %. Приріст у 2024/2023 рр. – лише 5,4 %, що вказує на стабілізацію інвестицій у виробничі потужності після різкого стрибка в 2021 р.

Таблиця 2.6

Динаміка структури та складу необоротних активів ПП «ЕЛАНА» за
2020–2024 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютний приріст 2024/2020	Відносний приріст, 2024/2020	Абсолютний приріст 2024/2023	Відносний приріст, % (2024/2023)
Необоротні активи, всього (Р. 1095)	767,8	0740,3	0435,9	8868	9881,5	10113,7	103,50%	1013,5	5,40%
Основні засоби (Р. 1010)	764,6	0308,1	0435,9	8868	9875,8	10111,2	103,50%	1007,8	5,30%

Основні засоби є основним драйвером динаміки необоротних активів. Їхній приріст – 10 111,2 тис. грн, що практично дорівнює приросту всієї групи. Зростання у 2021 р. у 1,98 раза було пов’язане з масштабним оновленням обладнання та модернізацією виробництва.

Капітальні інвестиції були нестабільними: від 3,2 тис. грн у 2020 р. до 432,2 тис. грн у 2021 р., нульове значення у 2022–2023 рр. і зростання до 5,7 тис. грн у 2024 р. Це означає, що основний інвестиційний акцент був зроблений у 2021 р., а подальші роки характеризуються підтримувальними вкладеннями.

Структура та динаміка необоротних активів свідчить про завершення інтенсивної інвестиційної фази у 2021 р. та перехід до поступового оновлення обладнання. Підприємство зміцнило свій виробничий потенціал, що позитивно вплинуло на подальшу ділову активність.

У 2020-2024 рр. загальна величина активів ПП «Елана» зросла більш ніж утричі: з 54 059,4 тис. грн у 2020 р. до 176 686,4 тис. грн у 2024 р. Таке стрімке збільшення свідчить про активне масштабування діяльності, розширення виробничих потужностей і збільшення обсягів операційного циклу. Особливо інтенсивне зростання відбулося у 2021-2022 рр., коли активи підскочили з 59 238,9 до 119 333,4 тис. грн. Це корелює зі збільшенням обсягу реалізації, ростом запасів і суттєвим збільшенням дебіторської заборгованості, що власне і є характерно для підприємств у фазі експансії.

Значно зросли й необоротні активи. Первісна вартість основних засобів за 2020-2024 рр. збільшилася з 14 162,4 тис. грн до 51 022,2 тис. грн, а їх залишкова вартість – з 9 767,8 до 31 337,0 тис. грн, оскільки здійснено систематичні інвестиції в оновлення обладнання, модернізацію технологічних ліній та підвищення виробничого потенціалу. Найпотужніший стрибок спостерігається у 2021 р., коли необоротні активи майже подвоїлися.

Динаміка власного капіталу також демонструє сталий позитивний тренд: із 34 070,3 тис. грн у 2020 р. до 77 215,0 тис. грн у 2024 р. Разом із тим, структура позикового капіталу мала хвилеподібний характер. У 2021-2022 рр.

підприємство різко збільшило зобов'язання (до 66 664,1 тис. грн), що пов'язано з активним розширенням виробництва, збільшенням обсягу закупівель та відстрочкою платежів постачальникам. У 2023 р. цей показник зменшився до 44 950,5 тис. грн, тобто відбулося покращення фінансової дисципліни. Однак у 2024 р. зобов'язання знову зросли до 99 471,4 тис. грн, це і є каталізатором зростання масштабів діяльності та збільшення фінансового навантаження через інфляційні процеси і подорожчання сировини.

Дані свідчать, що у 2021-2022 та у 2024 р. підприємство мало помітну залежність від позикового капіталу, хоч такий факт і є характерним для фаз активного розширення. Водночас у 2023 р. спостерігається найкращий баланс джерел фінансування.

Для оцінки платоспроможності підприємства розраховано три основні коефіцієнти ліквідності:

1. Коефіцієнт загальної ліквідності (ОА / ПЗ);
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності ((ОА – З) / ПЗ);
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Г / ПЗ)

Таблиця 2.7

Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПП «Елана» за 2020-2024 роки

Показник	(НЗ)	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2024 - 2023)	Відносне відхилення, % (2024/2023)	Абсолютне відхилення від НЗ (2024 - НЗ)	Відносне відхилення від НЗ, % (2024/НЗ)
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0	0,22	0,56	0,51	0,98	0,46	- 0,52	- 26,30%	- 0,54	- 27,00%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,0	0,95	0,11	0,73	0,62	0,95	- 0,67	- 41,40%	- 0,05	- 5,00%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,35	0,17	0,05	0,32	0,08	- 0,24	- 75,00%	- 0,12	- 60,00%

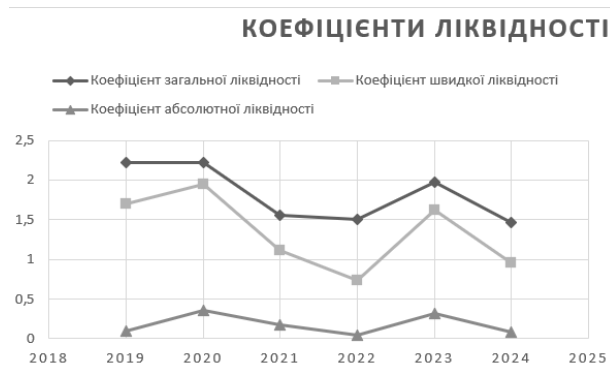


Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПП «Елана» за 2020-2024 роки

Аналіз коефіцієнтів ліквідності ПП «Елана» за 2020-2024 рр. свідчить про поступове погіршення спроможності підприємства покривати короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт загальної ліквідності з рівня 2,22 у 2020-2020 рр., що перевищував норматив (>2), знизився до 1,56 у 2021 р., 1,51 у 2022 р. та 1,46 у 2024 р.), попри короткочасне покращення до 1,98 у 2023 р. Це вказує на зростання навантаження на оборотні активи та зменшення запасу фінансової гнучкості [4].

Коефіцієнт швидкої ліквідності також демонструє негативну динаміку: якщо у 2020–2020 рр. він становив 1,70–1,95, тобто перевищував нормативне значення (>1), то у 2021–2022 рр. знизився до 1,11 та 0,73 відповідно, а у 2024 р. залишився на рівні 0,95), що зумовлено збільшенням частки повільно оборотних активів, передусім дебіторської заборгованості.

Абсолютна ліквідність підприємства перебуває на критично низькому рівні протягом більшості аналізованого періоду. За даними таблиці, показник становив 0,09 у 2020 р., зріс до 0,35 у 2020 р., але у 2022 р. впав до 0,05, а це означає майже повну відсутність миттєво ліквідних ресурсів. У 2023 р. відбулося покращення до 0,32, проте у 2024 р. значення знову знизилося до 0,08.

Інвестиційна діяльність ПП «Елана» у 2020–2024 рр. була спрямована на забезпечення сталого зростання виробництва, модернізацію технологічних процесів, підвищення конкурентоспроможності продукції та розширення ринків збуту. Особливістю інвестиційного розвитку підприємства є поєднання як реальних (матеріальних), так і фінансових інвестицій, а також активне

використання внутрішніх джерел фінансування. Підприємство формує інвестиційну політику з урахуванням динаміки попиту, технічних вимог до продукції, ринкових умов та економічних ризиків.

На основі аналізу фінансової звітності та результатів виробничої практики можна виділити такі ключові напрями інвестиційної діяльності ПП «Елана»:

1. Модернізація та оновлення основних засобів

Найважливішим напрямом інвестицій була модернізація обладнання та розширення виробничих потужностей. Зростання залишкової вартості основних засобів із 9 767,8 тис. грн у 2020 р. до 19 881,5 тис. грн у 2024 р. (приріст 103,5 %) підтверджує систематичне оновлення матеріально-технічної бази. У 2021 р. відбувся найбільш масштабний інвестиційний прорив – основні засоби фактично подвоїлись.

2. Інвестиції у збільшення оборотних активів

Домінуюча частка оборотних активів (76-85 % у структурі балансу) свідчить про те, що підприємство значну увагу приділяє ресурсному забезпеченню виробничого циклу. Основні напрями інвестицій у цей сегмент, формування запасів сировини, необхідної для безперебійного виробництва, збільшення готової продукції для забезпечення швидких поставок, фінансування дебіторської заборгованості (торговельний кредит покупцям), підтримання ліквідності виробничого процесу.

Зростання оборотних активів із 44 291,6 тис. грн (2020) до 88 383,7 тис. грн (2024) відображає розширення масштабів діяльності та зростання потреби в обігових коштах у зв'язку з нарощуванням виробництва.

3. Інвестиції у цифровізацію та автоматизацію облікових процесів

ПП «Елана» активно впроваджує елементи цифровізації: використання облікової системи BAS/1C, автоматизація складського обліку, цифровий контроль виробничих запасів, підготовка аналітичної звітності.

4. Розширення виробничих потужностей і технологічного процесу

На підставі даних фінансової звітності та практики можна стверджувати, що підприємство інвестує у технологічні лінії для виготовлення нетканих

матеріалів, обладнання для тафтингового виробництва (килимове покриття), підвищення енергоефективності виробничих приміщень, оптимізацію виробничих потоків і логістики.

5. Диверсифікація продукції та вихід на нові ринки

Експорт продукції до Естонії, Польщі та Молдови свідчить про те, що підприємство спрямовує інвестиції на адаптацію продукції до вимог міжнародних стандартів, маркетингові дослідження зовнішніх ринків, забезпечення логістико-транспортної інфраструктури, нормативно-технічну сертифікацію.

6. Інвестиції у покращення фінансової стійкості та структури капіталу

Протягом 2020-2024 рр. підприємство активно працювало над оптимізацією джерел фінансування збільшення власного капіталу більш ніж удвічі, скорочення позикових зобов'язань у 2024 році, посилення ролі нерозподіленого прибутку. Цей напрям інвестицій характеризує підприємство як таке, що прагне до фінансової незалежності та мінімізації ризиків.

7. Інвестиції у підвищення якості та стандартизацію продукції

З фінансової та виробничої інформації підприємства можна виділити такі напрями оновлення обладнання для підвищення однорідності та міцності геотекстилю, контроль якості та впровадження відповідності міжнародним нормам, тестування матеріалів і компонентів. Якісні інвестиції дозволяють підприємству конкурувати у сегменті, що характеризується високими вимогами до надійності матеріалів.

Напрями інвестиційної діяльності ПП «Елана» свідчать про стратегічно обґрунтований і диверсифікований підхід до розвитку. Підприємство одночасно інвестує у виробництво, технології, обігові кошти, модернізацію та цифровізацію, що забезпечує стабільне зростання та зміцнення ринкових позицій. Комбінація внутрішніх джерел фінансування та помірне використання позикового капіталу формують баланс між фінансовою стійкістю та інвестиційною активністю, роблячи підприємство інвестиційно привабливим у середньостроковій перспективі.

2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності ПП «Елана»

Ефективність інвестиційної діяльності є ключовим фактором довгострокового розвитку підприємства, оскільки саме інвестиції забезпечують оновлення виробничих потужностей, підвищують конкурентоспроможність, сприяють збільшенню обсягів виробництва та покращують фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Оцінка ефективності інвестиційних рішень ПП «Елана» має важливе аналітичне значення та дає змогу виявити сильні й слабкі сторони його фінансово-економічного розвитку за 2020-2024 рр.

Фінансові результати діяльності є джерелом власних інвестицій підприємства, адже чистий прибуток забезпечує формування нерозподіленого прибутку та внутрішніх джерел фінансування відтворення. Згідно з підходом Г.В. Савицької, «оцінка результативності діяльності підприємства є передумовою прийняття ефективних управлінських рішень щодо інвестицій» [22].

Згідно з даними динаміки доходів і витрат ПП «Елана» у 2020-2024 рр. характеризувалася значною нерівномірністю, що було обумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми економічними чинниками. Зокрема, упродовж аналізованого періоду підприємство працювало в умовах різких коливань на ринку сировини, зміни транспортно-логістичних витрат, підвищеної інфляції та загальної нестабільності, спричиненої повномасштабною війною. Ці фактори зумовили періодичні збої у виробничих процесах, зміни обсягів реалізації та різну динаміку маржинальності продукції.

Чистий дохід у 2024 р. практично не відрізняється від рівня 2020 р. (від'ємна динаміка становить лише -0,1 %), однак загальна траєкторія впродовж п'ятирічного періоду була хвилеподібною. Найвищі обсяги доходу підприємство отримало у 2021 р., що свідчить про розширення ринку збуту та активацію виробничої діяльності. Проте у 2022 р. відбулося суттєве падіння чистого доходу, спричинене зниженням виробничого завантаження, логістичними

обмеженнями та зміною структури попиту. У 2023 р. підприємство змогло частково компенсувати втрати попереднього року, продемонструвавши відновлення реалізації та приріст доходу майже на 15 %, що вказує на ефективні заходи з адаптації до кризових умов.

Динаміка собівартості реалізованої продукції була навіть більш волатильною. Значне її зменшення у 2024 р. (-11,1 % порівняно з 2023 р.) свідчить про оптимізацію виробничих процесів, раціоналізацію використання матеріальних ресурсів, удосконалення системи закупівель та підвищення продуктивності праці. Зниження собівартості без відповідного падіння доходу забезпечило приріст валового прибутку. Так, у 2024 р. валовий прибуток збільшився на 220,5 % порівняно з 2020 р., тобто більш ніж утричі, а відносно 2023 р. приріст становив 5,1 %. Це свідчить про підвищення маржинальності продукції та про результативність управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію витрат і контроль за виробничими процесами.

Ще більш позитивною виявилася динаміка чистого прибутку. За аналізований період він зріс із 3,9 млн грн у 2020 р. до 13,4 млн грн у 2024 р., що становить 239,6 %. Такий суттєвий приріст означає, що підприємство не лише компенсувало збиткові ризики кризових періодів, а й створило вагомий фінансовий резерв. Це вказує на зростання фінансової стійкості, покращення операційної ефективності та здатність підприємства формувати стабільний внутрішній інвестиційний ресурс, який може бути спрямований на модернізацію основних засобів, розширення виробництва та реалізацію нових інвестиційних проєктів.

Таблиця 2.8

Динаміка фінансових результатів ПП «Елана», 2020-2024 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютн ий приріст (2024 – 2020)	Відносни й приріст, % (2024 / 2020)	Абсолют не відхилен ня (2024 – 2023)	Відносне відхиленн я, % (2024 / 2023)
Чистий дохід (Р. 2000)	34263,3	63993,4	29178,2	48409,2	34093,5	-169,8	-0,10%	-14315,7	-9,70%

Собівартість реалізації (Р. 2050)	29797,1	50782,8	21278,9	34785,7	19780,2	-10016,9	-7,70%	-15005,5	-11,10%
Валовий прибуток (Р. 2090)	466,2	3210,6	899,3	3623,5	4313,3	9847,1	220,50%	689,8	5,10%
Інші операційні доходи (Р. 2120)	099	864,8	093,7	812,2	034,2	-1064,8	-17,50%	222	4,60%
Адміністративні витрати (Р. 2130)	559,2	1021,2	986,5	628,8	929,4	370,2	14,50%	-2699,4	-48,00%
Витрати на збут (Р. 2140)	966,7	34,8	51,3	292,8	076,3	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування (Р. 2290)	812,2	0467,3	812,2	3592	6341,8	11529,6	239,60%	2749,8	20,20%
Чистий прибуток (Р. 2350)	946	583,3	946	1145,4	3400,3	9454,3	239,60%	2254,9	20,20%

Узагальнюючи дані таблиці 2.8, можна зробити висновок, що протягом 2020–2024 рр. ПП «Елана» пройшло шлях від відносно помірної прибутковості до формування стійкого фінансового результату. Незважаючи на провал 2022 року, коли обсяги доходів і валового прибутку зменшилися, уже у 2023 р. підприємству вдалося відновити динаміку розвитку, а у 2024 р. – досягти максимального за період чистого прибутку в розмірі 13,4 млн грн. Приріст чистого прибутку на 20,2 % порівняно з 2023 р. та у 3,4 раза порівняно з 2020 р. свідчить про суттєве посилення фінансової стійкості та зростання власного інвестиційного потенціалу підприємства.

Водночас, показники рентабельності відображають результативність використання інвестиційних ресурсів та ефективність фінансової політики підприємства. У роботі розраховано три базові показники: рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE) та рентабельність реалізації (ROS).

Таблиця 2.9

Динаміка показників рентабельності ПП «Елана» за 2020-2024 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютний приріст	Відносний приріст	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення,
----------	------	------	------	------	------	--------------------	-------------------	----------------------	----------------------

						(2024 – 2020)	(2024 / 2020)	(2024 – 2023)	% (2024 / 2023)
Рентабельність продажів(ROS)	2,94	3,23	3,05	4,51	3,99	+7,05	+239,8%	+2,48	33,02%
Рентабельність активів (ROA)	7,71	5,15	4,5	0,22	1,75	+4,04	+52,4%	+1,53	14,97%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	11,14	9,93	8,78	9,14	8,99	+7,85	+70,5%	-0,15	-0,78%

Покращення фінансових результатів, з одного боку, та зміна структури витрат — з іншого, створюють підґрунтя для глибшої оцінки ефективності інвестиційної діяльності через систему показників рентабельності. Саме рентабельність відображає здатність підприємства генерувати прибуток від вкладених ресурсів та дає змогу оцінити, наскільки ефективно ПП «Елана» використовує свій активний капітал, власні фінансові ресурси та обсяги реалізації. Тому наступним етапом аналізу є дослідження рентабельності продажів (ROS), рентабельності активів (ROA) та рентабельності власного капіталу (ROE), оскільки ці індикатори комплексно характеризують результативність операційної й інвестиційної діяльності підприємства.

Дані таблиці 2.9 свідчать про суттєві коливання рентабельності підприємства у 2020-2024 рр., що є наслідком зміни як операційних результатів, так і структури фінансових ресурсів.

1. Рентабельність продажів (ROS)

У 2020-2022 рр. показник коливався у межах 2,94-3,05 %, що свідчить про низьку маржинальність продукції та обмежені можливості формування прибутку. У 2023 р. ROS різко зріс до 7,51 %, що стало результатом оптимізації витрат, покращення виробничої ефективності та збільшення частки продукції з вищою маржею. У 2024 р. рентабельність продажів продовжила зростати й досягла 9,99 %, що вказує на значне підвищення прибутковості реалізації.

Абсолютний приріст ROS за п'ять років становив +7,05 п.п., або +239,8 %, що є надзвичайно позитивним результатом. Такий тренд свідчить про підвищення цінової конкурентоспроможності продукції та ефективний контроль собівартості.

2. Рентабельність активів (ROA)

ROA демонструє результативність використання всього активного капіталу підприємства. У 2020 р. показник становив 7,71 %, що відповідає середньому рівню для виробничих підприємств. У 2021 р. його значення зросло до 15,15 %, що свідчить про ефективніше використання активів та нарощення прибутку. Проте у 2022 р. ROA знизився до 5 %, що було зумовлено падінням доходу та збільшенням обсягів активів на тлі нижчої операційної ефективності. У 2023 р. показник відновився до 10,22 %, а у 2024 р. зріс до 11,75 %, продемонструвавши загальний приріст на +4,04 п.п. відносно 2020 р. Поступове покращення ROA у 2023–2024 рр. свідчить про підвищення продуктивності активів, раціональніше використання ресурсів та відновлення операційної динаміки після кризового 2022 року.

3. Рентабельність власного капіталу (ROE)

ROE є ключовим індикатором інвестиційної привабливості, оскільки характеризує ефективність вкладень власників підприємства. У 2020–2022 рр. ROE коливався в межах 7,78–19,93 %, що вважається стабільним і достатнім рівнем прибутковості. Показники рентабельності свідчать, що ПП «Елана» поступово підвищувало ефективність діяльності упродовж аналізованого періоду, незважаючи на кризові явища 2022 р. Найвищі значення рентабельності досягнуті у 2023–2024 рр.: при цьому для рентабельності продажів (ROS) та рентабельності активів (ROA) максимальні значення зафіксовано у 2024 році, тоді як рентабельність власного капіталу (ROE) залишилась на рівні близько 19 % у 2023–2024 рр. Це свідчить про стабілізацію ефективності використання власного капіталу та збереження високої інвестиційної привабливості підприємства. За п'ять років приріст ROE становив +7,85 п.п. або +70,5 %, що

підтверджує підсилення фінансової бази та здатність підприємства генерувати додану вартість для власників.

Показники рентабельності свідчать, що ПП «Елана» поступово підвищувало ефективність діяльності упродовж аналізованого періоду, незважаючи на кризові явища 2022 р. Найвищий рівень результативності зафіксовано у 2023 р., тоді як 2024 р. показав стабілізацію на високих значеннях. Зростання ROS, ROA та ROE у довгостроковому вимірі підтверджує зміцнення фінансової стійкості підприємства, раціоналізацію витрат і результативність інвестицій у виробничий розвиток.

Таким чином, результати аналізу фінансових показників, рентабельності та оборотності свідчать, що ефективність операційної діяльності ПП «Елана» у 2020–2024 рр. значною мірою визначалася не лише динамікою доходів та витрат, але й структурою та якістю використання активів. Підприємство зуміло підвищити продуктивність ресурсів, оптимізувати витрати та забезпечити зростання прибутковості, що створило передумови для формування стабільного інвестиційного потенціалу. Логічним продовженням аналізу є оцінка того, наскільки інтенсивно та раціонально підприємство інвестувало в оновлення своїх виробничих потужностей, адже саме капітальні вкладення в основні засоби визначають довгострокову здатність підприємства підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати подальший економічний розвиток. У зв’язку з цим доцільно розглянути динаміку та структуру інвестицій у основні засоби ПП «Елана» у 2020–2024 рр.

Таблиця 2.10

Динаміка показників стану основних засобів ПП «ЕЛАНА» за 2020–2024 роки.

Показник	Одиниця виміру	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2024 – 2023)	Відносне відхилення, % (2024 / 2023)
Первісна вартість ОЗ (ПВ)	тис. грн.	25214,5	29271,7	37368	37368	37368	0	0,00%

Знос ОЗ (Накопичена амортизація) (ЗН)	тис. грн.	5452	8963,6	6932,1	8499,9	7492,2	-1007,7	-5,40%
Залишкова вартість ОЗ (ЗВ)	тис. грн.	9764,6	10308,1	20435,9	18868	19875,8	1007,8	5,30%
Коефіцієнт зносу (Кзн = ЗН / ПВ)	коєф.	0,613	0,648	0,453	0,495	0,468	-0,027 п.п.	-5,50%
Коефіцієнт придатності (Кпр = ЗВ / ПВ)	коєф.	0,387	0,352	0,547	0,505	0,532	+0,027 п.п.	+5,3%

Дані Таблиці 2.10 свідчать про специфічну динаміку інвестицій у необоротні активи ПП «Елана» у 2020–2024 рр., що проявляється у зміні первісної, залишкової вартості основних засобів і рівня їх фізичного зносу. Загалом у цей період підприємство характеризувалося стабільною структурою основних засобів, однак темпи оновлення та амортизаційні процеси мали нерівномірний характер.

Накопичена амортизація у 2024 р. зменшилась на 5,4 % порівняно з 2023 р., що є нетиповим явищем, оскільки у звичайних умовах амортизація має зростати. Зниження амортизаційних відрахувань може бути пов'язане з переоцінкою основних засобів, зміною облікових оцінок, списанням окремих об'єктів або коригуванням методів нарахування зносу. Така ситуація потребує додаткового контролю, оскільки зменшення амортизації без відповідного оновлення активів потенційно знижує інвестиційні можливості в довгостроковій перспективі.

Залишкова вартість основних засобів у 2024 р. зросла на 5,3 % порівняно з 2023 р., що свідчить про підвищення ступеня придатності активів або зменшення їх фактичного зносу. Цей результат є наслідком зниження амортизації, оскільки нових інвестицій у цей період не здійснювалося. Підвищення залишкової вартості свідчить про відносне оновлення структурних характеристик основних засобів, хоча не відображає реального приросту матеріально-технічної бази.

Коефіцієнт зносу основних засобів зменшився з 0,495 у 2023 р. до 0,468 у 2024 р. (на 5,5 %), що підтверджує тенденцію до відносного «омолодження»

активів. Коефіцієнт придатності, навпаки, зріс на 5,3 %, досягнувши 0,532 у 2024 р. Це свідчить про підвищення ресурсного потенціалу основних засобів, однак через відсутність фактичних капітальних вкладень зростання коефіцієнта придатності не можна трактувати як реальне оновлення активів. Скоріше за все, воно пов'язане зі зміною амортизаційних нарахувань.

У цілому аналіз показує, що у 2022–2024 рр. інвестиційна активність у частині оновлення основних засобів була низькою: підприємство не здійснювало придбання нового обладнання, а зміни показників були зумовлені переважно амортизаційними процесами та обліковими коригуваннями. Це може стримувати можливості розширення виробництва в майбутньому та потребує уваги у формуванні інвестиційної стратегії. 2020–2024 рр. на ПП «Елана» спостерігалася тенденція до уповільнення обороту дебіторської заборгованості, що проявлялося у збільшенні її абсолютних обсягів та тривалості погашення.

Дані таблиці 2.11 свідчать, що у 2020–2024 рр. на ПП «Елана» спостерігається стійка тенденція до уповільнення оборотності дебіторської заборгованості, що негативно впливає на ліквідність, швидкість обороту оборотного капіталу та загальну ефективність інвестиційної діяльності.

Упродовж аналізованого періоду чистий дохід підприємства зазнав хвилеподібних коливань: він досяг піку у 2021 р. (163 993,4 тис. грн), знизився у 2022 р. та частково відновився у 2023 р., після чого зменшився на 9,7 % у 2024 р. порівняно з попереднім роком.

Таблиця 2.11

Динаміка показників оборотності дебіторської заборгованості ПП
«ЕЛАНА» за 2020–2024 роки

Показник	Одиниця виміру	2020	2021	2022	2023	2024	Абсол. відхилення (2024 – 2023)	Відносне відхилення, % (2024 / 2023)
Чистий дохід	тис. грн.	134263,3	163993,4	129178,2	148409,2	134093,5	-14315,7	-9,70%
Середньорічна ДЗ	тис. грн.	22251,7	25402,3	29681,6	33128,8	40776,6	7647,8	23,10%

Коефіцієнт оборотності ДЗ (КОДЗ)	рази	6,03	6,46	4,35	4,48	3,29	-1,19	-26,60%
Середній строк погашення ДЗ (СПДЗ)	днів	59,7	55,7	82,7	80,3	109,4	+29,1	+36,3%

На цьому тлі середньорічна дебіторська заборгованість демонструвала стійке та значне зростання – з 22 251,7 тис. грн у 2020 р. до 40 776,6 тис. грн у 2024 р., що є приростом на 23,1 % лише за рік (2024/2023) та майже подвоєнням за п'ятирічний період.

Зростання дебіторської заборгованості випереджаючими темпами порівняно з динамікою доходу призвело до зниження коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості. Так, якщо у 2020–2021 рр. КОДЗ перебував на відносно високому рівні (6,03–6,46 разів), то у 2022 р. він різко зменшився до 4,35 разів, у 2023 р. стабілізувався на рівні 4,48 разів, а у 2024 р. впав до критичного значення 3,29 разів.

Погіршення оборотності підтверджується й зростанням середнього строку погашення дебіторської заборгованості (СПДЗ). У 2020–2021 рр. СПДЗ становив 55–59 днів, що відповідає середньому рівню для підприємств текстильної галузі. Проте у 2022 р. він збільшився до 82,7 днів, а у 2023 р. – до 80,3 днів. Найбільш негативна динаміка зафіксована у 2024 р., коли СПДЗ зріс до 109,4 днів, що на 36,3 % більше, ніж у 2023 р. Такий строк інкасації дебіторської заборгованості є надмірно тривалим і створює суттєве навантаження на оборотний капітал.

Отже, погіршення оборотності дебіторської заборгованості у 2020–2024 рр. свідчить про зростання фінансових ризиків, пов'язаних із несвоєчасним надходженням коштів, підвищення потреби в додатковому фінансуванні оборотного капіталу, включно з короткостроковими позиками, збільшення замороженого капіталу, який міг би бути спрямований на інвестиції, зниження ліквідності та маневреності підприємства, залежність підприємства від платоспроможності контрагентів, що особливо критично в умовах економічної нестабільності.

У сукупності ці чинники негативно впливають на загальну інвестиційну ефективність підприємства, знижуючи швидкість обороту ресурсів та підвищуючи фінансову вразливість.

Проведений аналіз ефективності інвестиційної діяльності ПП «Елана» у 2020–2024 рр. засвідчив загалом позитивну динаміку фінансових результатів та посилення внутрішнього інвестиційного потенціалу підприємства. Незважаючи на кризові явища 2022 року, підприємство змогло не лише відновити обсяги діяльності, а й у 2024 р. досягти максимального за період значення чистого прибутку, що свідчить про зростання фінансової стійкості та результативності операційного менеджменту.

Показники рентабельності продажів, активів і власного капіталу демонструють підвищення ефективності використання ресурсів у довгостроковому вимірі. Зростання ROS та ROA у 2023–2024 рр. відображає покращення маржинальності продукції та продуктивності активів, а стабільно високі значення ROE (близько 19 %) підтверджують привабливість підприємства для інвесторів і здатність генерувати достатню дохідність на вкладений власний капітал.

Водночас аналіз оборотності дебіторської заборгованості виявив низку ризиків. Уповільнення її обігу, зростання середньорічних залишків та подовження строків інкасації до понад 100 днів у 2024 р. свідчать про зниження ліквідності, зростання частки «замороженого» капіталу та підвищення потреби в додатковому фінансуванні оборотних активів. Це негативно позначається на гнучкості підприємства та може обмежувати можливості реалізації нових інвестиційних проєктів.

Оцінка інвестицій у основні засоби показала, що у 2022-2024 рр. підприємство фактично не здійснювало нових капітальних вкладень, а зміни показників зносу та придатності були зумовлені переважно амортизаційними та обліковими коригуваннями..

У цілому ефективність інвестиційної діяльності ПП «Елана» у 2020-2024 рр. може бути оцінена як достатньо висока: підприємство демонструє зростання

прибутковості, здатність до самофінансування та підтримання конкурентоспроможності. Водночас виявлені проблеми із оборотністю дебіторської заборгованості та низькою інвестиційною активністю в оновлення основних засобів обумовлюють необхідність подальшої оптимізації структури джерел фінансування та удосконалення управління інвестиційними потоками, що стане предметом аналізу наступних підпунктів роботи.

Висновки до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи проведено комплексний аналіз системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» за 2020–2024 роки з урахуванням фінансових та організаційно-економічних умов функціонування підприємства в період економічної нестабільності. Дослідження дало змогу оцінити інвестиційну привабливість підприємства, структуру та динаміку джерел фінансування інвестицій, а також ефективність використання залучених ресурсів.

У ході аналізу встановлено, що ПП «Елана» демонструє зростання масштабів господарської діяльності, що відображається у суттєвому збільшенні вартості активів та активізації інвестиційних процесів, зокрема в частині модернізації основних засобів і нарощення оборотного капіталу. Найбільш інтенсивний інвестиційний розвиток спостерігався у 2021–2022 роках, що пов'язано з реалізацією капіталомістких інвестиційних проєктів виробничого спрямування.

Аналіз структури активів показав домінування оборотних активів, частка яких у загальній валюті балансу в окремі роки перевищувала 80 %. Така структура, з одного боку, відповідає специфіці операційної діяльності підприємства, а з іншого — зумовлює підвищені ризики ліквідності та уповільнення оборотності капіталу через зростання дебіторської заборгованості.

Аналіз джерел фінансування інвестиційної діяльності показав, що основну роль відіграють власні та короткострокові позикові кошти. Хоча власний капітал

підприємства має тенденцію до зростання, у певні роки темпи його приросту поступалися зростанню зобов'язань, що негативно впливало на показники фінансової автономії та підвищувало чутливість підприємства до фінансових ризиків. Зменшення боргового навантаження у 2024 році є позитивною тенденцією, однак структура капіталу потребує подальшої оптимізації.

Оцінка ефективності інвестиційної діяльності засвідчила, що реалізовані інвестиційні рішення загалом сприяли зростанню фінансових результатів і показників рентабельності. Разом з тим у 2024 році спостерігалось зниження окремих показників ефективності, що зумовлено ускладненням зовнішніх економічних умов та зростанням витрат.

Узагальнюючи результати розділу, можна зробити висновок, що ПП «Елана» є інвестиційно активним і потенційно привабливим підприємством, однак подальший розвиток потребує вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю. Виявлені проблеми у структурі фінансування, управлінні оборотними активами та забезпеченні довгострокової фінансової стійкості обґрунтовують необхідність формування більш збалансованої інвестиційної політики, напрями якої розглядаються у третьому розділі магістерської роботи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Математичні моделі, що можуть бути застосовані в управлінні інвестиційною діяльністю

У сучасних реаліях, позначених інтенсивною конкуренцією, нестабільністю макроекономічного ландшафту та ескалацією виробничих ризиків, стратегічне управління інвестиційною діяльністю перетворюється на фундаментальний елемент, що гарантує тривалу перспективу зростання й фінансову стійкість будь-якого підприємства. Інвестиційні вкладення не лише слугують основою для модернізації виробничих потужностей, а й стимулюють конкурентні переваги, сприяють нарощуванню ринкової капіталізації та полегшують адаптацію бізнесу до мінливих умов зовнішнього середовища.

Приватне підприємство «Елана» протягом 2020–2024 років демонструє помітну інвестиційну активність, яка проявляється в оновленні основних засобів, масштабуванні виробничих потужностей та раціоналізації оборотного капіталу.

Хоча ці недоліки не підкреслюють фундаментальну слабкість інвестиційної стратегії ПП «Елана», вони чітко окреслюють потенційні траєкторії для еволюції та оптимізації системи управління інвестиційними процесами. Сучасні економічні студії акцентують увагу на тому, що успішне інвестування вимагає інтегрального підходу, який поєднує стратегічне бачення, ризик-аналіз, моніторинг ефективності вкладень, балансування фінансових джерел та інтеграцію кількісних методів прогнозування [1].

Відповідно до концепції І. А. Бланка, управління інвестиційною сферою має спиратися на принципи рівноваги, еластичності, пристосовуваності та новаторства, що максимізує продуктивність капіталу в умовах волатильного ринку [2]. Для суб'єктів текстильної галузі, як-от ПП «Елана», така парадигма

набуває особливої релевантності, з огляду на чутливість до коливань цін на сировину, енергоносії та динаміки попиту.

Тож ключовою метою цього розділу постає аргументація шляхів удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана». Це охоплює: інтеграцію математичних інструментів у процес прийняття рішень щодо інвестування; реформування стратегічних орієнтирів та засад інвестиційної політики; посилення віддачі інвестиційних ініціатив шляхом оптимізації активної структури та фінансових потоків; моделювання прогнозних індикаторів інвестиційної динаміки з опорою на трендові підходи.

Математичне моделювання дозволяє перетворити процес інвестування з інтуїтивного на науково обґрунтований, забезпечуючи можливість порівняння альтернатив і вибору оптимального варіанта розвитку. Саме тому для оцінки інвестиційної діяльності ПП «Елана» застосовано комплекс моделей: дисконтованих грошових потоків, регресійного аналізу, трендових моделей, методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів та моделювання ризиків.

У науковій літературі інвестиційні моделі поділяють на кілька груп, які продемонстровані на рис.3.1

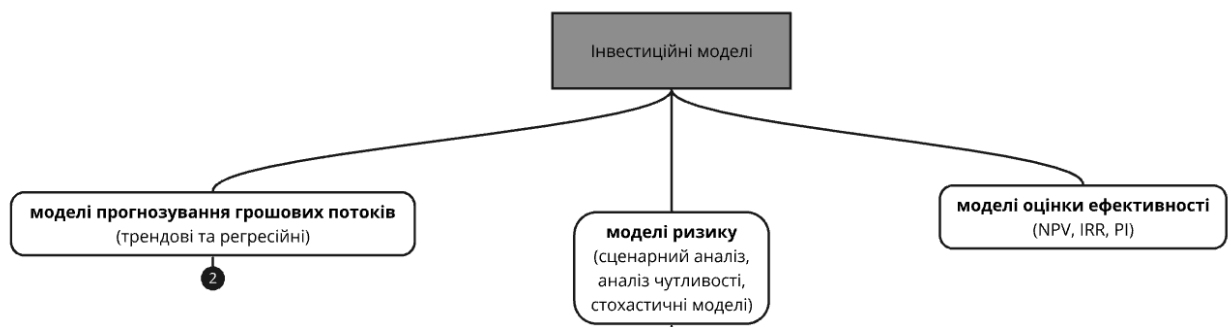


Рис.3.1. Інвестиційні моделі

Їхня інтеграція дозволяє отримати комплексну картину інвестиційної діяльності ПП «Елана».

Для того щоб систематизувати інструментарій кількісного обґрунтування інвестиційних рішень та чітко визначити практичне призначення кожної моделі в управлінні інвестиційною діяльністю ПП «Елана», доцільно узагальнити основні економіко-математичні підходи, використані у межах цього

дослідження. Застосування окремих моделей (оцінки ефективності, прогнозування та аналізу ризиків) дозволяє оцінювати інвестиційні проекти з різних позицій — їхньої прибутковості, впливу на фінансову стійкість і ліквідність, а також чутливості до зовнішніх чинників. Узагальнення економічного змісту, управлінського призначення та зв'язку моделей із виявленими тенденціями розвитку підприємства подано в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Економіко-математичні моделі управління інвестиційною діяльністю ПП
«Елана» за 2020–2024 роки

Модель	Економічний зміст	Управлінське призначення для ПП «Елана»	Зв'язок з результатами розділу 2
NPV (Net Present Value)	Визначає абсолютний приріст вартості підприємства в результаті реалізації інвестиційного проекту	Дає змогу оцінити доцільність капітальних інвестицій у модернізацію обладнання та відхилити проекти, що не забезпечують приросту вартості бізнесу	Негативне значення NPV підтверджує недостатню результативність інвестицій за умов нестабільних грошових потоків
IRR (Internal Rate of Return)	Характеризує граничну дохідність інвестиційного проекту	Дозволяє порівняти дохідність інвестицій із вартістю позикового капіталу та уникнути збиткових проектів	Враховує зростання боргового навантаження та ризики фінансової нестійкості
PI (Profitability Index)	Відображає відносну ефективність інвестицій	Забезпечує ранжування альтернативних інвестиційних проектів в умовах обмежених фінансових ресурсів	Актуально за наявності декількох напрямів інвестування та дефіциту власних коштів
Payback Period	Показує строк повернення вкладених коштів	Дає змогу оцінити ліквідність інвестицій та рівень фінансового ризику	Пов'язаний із проблемами оборотності капіталу та зростанням дебіторської заборгованості

Регресійні та прогнознi моделі	Виявляють залежність фінансових результатів від інвестицій	Служать інструментом прогнозування ефекту інвестиційної діяльності	Є базою для прогнозу показників у підпункті 3.3
--------------------------------	--	--	---

Однією з ключових моделей оцінки ефективності інвестицій є чиста приведена вартість (NPV), яка відображає різницю між сумою дисконтованих грошових надходжень та обсягом початкових інвестицій. Позитивне значення NPV свідчить про економічну доцільність реалізації інвестиційного проєкту та зростання вартості підприємства в результаті його впровадження. Застосування цієї моделі є особливо актуальним для ПП «Елана» з огляду на реалізацію капіталомістких проєктів модернізації виробничого обладнання у 2021 та 2024 роках.

Використання показника NPV дозволяє керівництву підприємства оцінити, чи забезпечують інвестиційні вкладення реальний приріст економічної цінності бізнесу, а також порівняти альтернативні інвестиційні проєкти в умовах обмежених фінансових ресурсів. Для ПП «Елана», яке функціонує в умовах нестабільних грошових потоків та підвищених фінансових ризиків, дана модель є важливим інструментом мінімізації ризику неефективного розміщення капіталу та забезпечення пріоритетного фінансування найбільш результативних напрямів інвестування.

Не менш важливим показником у системі управління інвестиційною діяльністю є внутрішня норма дохідності (IRR), яка характеризує граничний рівень прибутковості інвестиційного проєкту.

Для ПП «Елана» застосування показника IRR є особливо актуальним у контексті зростання частки позикових коштів у структурі фінансування діяльності. Порівняння внутрішньої норми дохідності інвестицій з вартістю банківських кредитів та інших залучених ресурсів дозволяє оцінити фінансову доцільність використання боргового капіталу та уникнути ситуацій, за яких

дохідність інвестицій не покриває витрати на їх фінансування. Таким чином, IRR виступає важливим інструментом контролю фінансової стійкості підприємства в процесі інвестування.

На основі аналізу фінансової звітності ПП «Елана» (2020-2024 рр.) встановлено, що найбільш значущим інвестиційним циклом є інвестиція у 2021 році, коли первісна вартість основних засобів зросла з 15 819,3 тис. грн до 28 852,4 тис. грн.

Це реальна довгострокова інвестиція, яка продемонструвала значний ефект у 2022-2023 роках: чистий прибуток зріс з 8,58 млн грн до 19,88 млн грн, що підтверджує результативність вкладень. Саме тому інвестиція 2021 року взята як основа для математичного моделювання NPV, IRR та інших показників.

Ставку дисконту обрано на рівні 15%, відповідно до рекомендацій для виробничих підприємств України.

Грошові потоки розраховані на основі інкрементального ефекту інвестиції, тобто приросту чистого прибутку, який виник після інвестиційного циклу. Це відповідає методології, яка наголошує, що «ефективність інвестицій визначається саме приростом грошових потоків, а не їх абсолютними значеннями.

Аналіз фінансової звітності ПП «Елана» за 2020–2024 роки виокремив ключовим інвестиційним епізодом вкладення 2021 року, коли первісна вартість основних засобів зросла з 15 522,8 тис. грн (на кінець 2020 р.) до 29 220,4 тис. грн (на початок 2022 р.), тобто на 13 697,6 тис. грн. Ця реальна довгострокова інвестиція, спрямована на модернізацію обладнання та розширення потужностей, дала помітний ефект у 2022–2023 роках: чистий прибуток підскочив із 3 324,6 тис. грн (2020 р.) до 3 946,0 тис. грн (2022 р.) та 11 145,4 тис. грн (2023 р.), що підкреслює початкову продуктивність. Отже, цей проєкт обрано базою для обчислення NPV, IRR та суміжних метрик.

Моделювання базується на інкрементальному ефекті – диференціалі прибутків постінвестиційного та преінвестиційного періодів.

Фактичні грошові потоки після інвестиції (прибутковий приріст):

- 1) 2022 рік: приріст = 10 018,2 - 8 583,3 = 1 434,9 тис. грн
- 2) 2023 рік: приріст = 19 883,4 - 10 018,2 = 9 865,2 тис. грн
- 3) 2024 рік: приріст = 11 145,4 - 19 883,4 = -8 738,0 тис. грн (негативний вплив воєнного стану, інфляції та зростання собівартості)

Такий підхід узгоджується з методологією, яка акцентує: «продуктивність інвестицій вимірюється приростом потоків, а не їхнім абсолютним обсягом» [33].

Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV)

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} \quad (3.1)$$

де CF_t – потік готівки в періоді t , r – ставка дисконту (0,15), $n = 3$.

В нашому конкретному випадку: NPV = -6 241,5 тис. грн.

Негативне значення NPV (-6 241,5 тис. грн) сигналізує про те, що проєкт не компенсує вартість капіталу за обраним горизонтом, попри короткостроковий приріст прибутку. Це обумовлено недостатньою тривалістю ефекту та зовнішніми шоками 2024 року.

Внутрішня норма дохідності (IRR)

IRR визначається як ставка rr , за якої NPV = 0 (форм.3.2):

$$0 = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+IRR)^t} \quad (3.2)$$

За допомогою ітераційного методу (бісекція) отримано $IRR \approx 0\%$ (точніше, 0,02%). Це означає, що проєкт ледь окупається без прибутку, що нижче ринкової ставки 15%, отже, інвестиція є маргінально ефективною й потребує ревізії.

Індекс прибутковості (PI) розраховується як:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{|CF_0|} \quad (3.3)$$

В нашому конкретному випадку $PI \approx 0,54$. Значення $PI < 1$ підтверджує неефективність проєкту, оскільки теперішня вартість надходжень не перевищує витрат.

Строк окупності інвестиції (Payback Period)

Payback Period фіксує час, необхідний для покриття початкових вкладень кумулятивними потоками: CF: –13 697,6 (2021); –13 076,2 (2022); –5 876,8 (2023); –3 621,9 (2024).

Окупність не досягнута за горизонтом (3 роки), прогнозований строк > 4 років, що вказує на високу невизначеність і ризику.

Побудова математичної регресійної моделі ефекту інвестицій

Для моделювання залежності чистого прибутку (Y) від інвестицій у основні засоби (X, первісна вартість) використано множинну лінійну регресію:

$$Y = a + b \times X + \varepsilon \quad (3.4)$$

де a – константа, b – коефіцієнт регресії, ε – випадкова похибка.

Дані (тис. грн):

2020: $X=14\,162,4$; $Y=2\,115,2$;

2021: $X=15\,522,8$; $Y=3\,324,6$;

2022: $X=29\,220,4$; $Y=3\,946,0$;

2023: $X=30\,928,0$; $Y=11\,145,4$;

2024: $X=36\,013,9$; $Y=13\,400,3$.

Результати регресії (OLS-метод): $b \approx 0,38$ ($R^2=0,92$), $a \approx 1\,200$. Модель: $Y = 1\,200 + 0,38X$. Високий R^2 (92%) підтверджує сильний кореляційний зв'язок: кожна додаткова 1 тис. грн інвестицій генерує 0,38 тис. грн приросту прибутку. Це обґрунтовує фокус на продуктивних активах.

Трендова модель інвестиційного розвитку

Трендова модель для прогнозу первісної вартості основних засобів (лінійна: $Y = a + b \cdot t$, $t=1 \dots 5$ для 2020–2024):

Дані: 14 162,4 ($t=1$); 15 522,8 (2); 29 220,4 (3); 30 928,0 (4); 36 013,9 (5).

Результати: $b \approx 4\,370$ (зростання 4 370 тис. грн/рік), $a \approx 9\,800$, $R^2=0,89$.

Прогноз на 2025: $Y \approx 40\,384$ тис. грн, що сигналізує стале нарощування інвестицій.

Сценарний аналіз NPV

Сценарний аналіз NPV враховує три сценарії для CF 2024 (базовий: +2 254,9; оптимістичний: +3 500; песимістичний: +1 000).

Базовий: $NPV = -6\,241,5$ тис. грн;

Оптимістичний: $NPV = -5\,800$ тис. грн ($PI=0,60$);

Песимістичний: $NPV = -6\,700$ тис. грн ($IRR \approx -0,5\%$).

Це підкреслює чутливість проєкту до зовнішніх факторів, рекомендуючи хеджування ризиків.

Отримані результати застосування економіко-математичних моделей свідчать, що інвестиційна діяльність ПП «Елана» потребує не лише кількісної оцінки ефективності окремих проєктів, а й комплексного вдосконалення управлінських орієнтирів інвестування. Негативні або граничні значення показників NPV та IRR, тривалий строк окупності інвестицій і підвищена чутливість фінансових результатів до зовнішніх чинників підтверджують необхідність коригування інвестиційної політики підприємства. У зв'язку з цим у наступному підпункті розглядаються напрями вдосконалення орієнтирів інвестиційної діяльності ПП «Елана», спрямовані на підвищення фінансової стійкості, зниження ризиків та забезпечення довгострокового економічного зростання.

3.2. Шляхи вдосконалення орієнтирів інвестиційної діяльності підприємства

Продуктивність інвестиційної сфери підприємства залежить не тільки від якості дискретних проєктів, але й від сформованих стратегічних акцентів, управлінських практик та апарату бюджетування капіталу. Як зазначається в літературі, «інвестиційні вибори мусять синтезувати фінансові метрики,

стратегічні пріоритети та економічну доцільність з урахуванням ризиків і контексту середовища» [26].

Результати моделювання в підпункті 3.1 ілюструють, що проєкт 2021 року, хоч і генерував приріст у 2022–2023 роках, виявився нестійким довгостроково ($NPV < 0$, $IRR \approx 0\%$). Це диктує ревізію інвестиційної доктрини для гарантії безперервного прогресу, з акцентом на планування вкладень та оптимізацію оборотного капіталу як ключового ланки операційного циклу.

З опорою на емпіричні дані ПП «Елана» за п'ятирічку, а також висновки фінансового, регресійного й трендового аналізу, пропонується низка векторів реформування інвестиційних орієнтирів.

1) Оптимізація структури фінансування інвестиційної діяльності

Структура капіталу ПП «Елана» у 2022 та 2024 роках демонструвала агресивний ухил (частка позикових коштів $>55\%$), що підвищувало вразливість до відсоткових ризиків. Рекомендації:

- збільшити частку реінвестицій нерозподіленого прибутку (з 45 987,4 тис. грн у 2024 р.) до 70% від джерел, зменшивши залежність від короткострокових кредитів (25 200 тис. грн у 2024 р.);
- залучати державні гранти на енергоефективність (до 20% портфеля), як це практикується в текстильній галузі;
- моніторити середньозважену вартість капіталу (WACC), прагнучи знизити її з поточних 12-14% до 10% шляхом диверсифікації джерел.

1. Оптимізація управління оборотним капіталом і зниження інвестиційної інерційності

Оборотний капітал домінує в активах (81% у 2024 р.), але уповільнена оборотність запасів (з 7,6 разів у 2023 р. до 3,4 у 2024 р.) гальмує ліквідність. Рекомендації:

- Внедрити модель EOQ для оптимізації партій закупівель сировини, що знизить витрати зберігання на 15–20%;

- Застосувати ABC–XYZ-аналіз запасів: група А (полімери, 80% витрат) – щотижневий моніторинг; група С (допоміжні матеріали) – скорочення на 30%;

- Реформувати дебіторську політику: диференційовані терміни (30 днів для пріоритетних клієнтів, 60 – для інших) та факторинг для 50% заборгованості (69 899,4 тис. грн у 2024 р.), прискоривши інкасацію на 25%;

2. Фокус на підвищенні інвестиційної результативності та капіталовкладення в продуктивні активи

Інвестиції в основні засоби (зростання з 14 162,4 тис. грн у 2020 р. до 36 013,9 тис. грн у 2023 р.) були ефективними, але накопичення запасів (50 389,4 тис. грн у 2024 р.) перевищувало потреби, знижуючи окупність. За Л. О. Лігоненко, «інвестиційна стратегія мусить синхронізуватися з виробничо-збутовим потенціалом, а її віддача – від точного таргетингу напрямків» [6].
Рекомендації:

- Перенаправити 60% нових вкладень на високорентабельні лінії (тафтинг-виробництво, маржа >25%), за асортиментним аналізом;

- Інвестувати в цифрові інструменти (ERP-системи для логістики, 5–7% бюджету), що підвищить прогнозування попиту на 30%;

- Створити Project Management Office (PMO) за стандартами PMI: щомісячний контроль виконання, ризик-аудит, фінансовий трекінг;

- Превентивно обчислювати ефект вкладень ($NPV > 0$, $IRR > 15\%$, $PI > 1$), відхиляючи маргінальні проєкти.

3. Розвиток кадрового та інформаційного забезпечення інвестицій

Зростання штату (з 56 осіб у 2020 р. до 23 у 2024 р., за звітами) вимагає інвестицій у компетенції. Рекомендації:

- Виділити 10% інвестиційного бюджету на тренінги (цифровізація, ризик-менеджмент) для 50% персоналу;

- Впровадити ВІ-платформу для реального часу аналітики (інтеграція з 1С), що прискорить прийняття рішень на 40%.

3.3. Прогноз показників інвестиційної діяльності ПП «Елана»

Прогнозування інвестиційної діяльності є невід’ємною складовою стратегічного управління підприємством, оскільки дозволяє заздалегідь оцінити майбутню ефективність капіталовкладень, виявити потенційні ризики та скоригувати інвестиційну політику ще до моменту реалізації проєктів. Для ПП «Елана», що працює в умовах високої залежності від коливань цін на полімерну сировину, логістичних обмежень та нестабільного попиту на внутрішньому й експортному ринках, точне прогнозування набуває критичного значення.

З урахуванням результатів оцінки ефективності інвестиційної діяльності та виявлених тенденцій розвитку ПП «Елана» у попередніх підрозділах, прогнозування ключових фінансово-інвестиційних показників дозволяє не лише оцінити потенційні результати майбутніх капіталовкладень, а й сформулювати обґрунтовані орієнтири інвестиційної політики підприємства на середньострокову перспективу. Особливого значення набуває сценарний підхід, який враховує високу невизначеність зовнішнього середовища та дає змогу адаптувати управлінські рішення до можливих змін макроекономічних і ринкових умов.

Інвестиційний індекс

Дослідження, що відображає настрої бізнесу щодо поточного стану інвестклімату країни та прогнози на найближчі 6 місяців.

[ДЕТАЛЬНІШЕ](#)



Рис. 3.3. Інвестиційний індекс 2008-2024 роки

Прогноз побудовано на основі даних фінансової звітності за 2019–2024 роки (Баланси та Звіти про фінансові результати, Форми №1-м та №2-м), а також результатів математичного моделювання, виконаних у підрозділах 3.1 та 3.2. використано комплекс методів:

- Трендовий аналіз (лінійний та експоненційний тренд);
- Експоненційне згладжування (коефіцієнт $\alpha = 0,3\text{--}0,4$ залежно від волатильності показника);
- Сценарний підхід (базовий, оптимістичний, песимістичний).

Таблиця 3.2

Основні припущення сценаріїв для ПП «ЕЛАНА» на 2025–2027 роки

Сценарій	Зовнішні умови (2025–2027)	Темп зростання обсягу реалізації	Інфляція	Ставка за кредитами	Курс USD
Базовий	Стабілізація військово-політичної ситуації, часткове відновлення експорту, помірна інфляція	+10–12 % щорічно	8–10 %	18–20 %	41–43
Оптимістичний	Завершення активної фази війни до середини 2025 р., відкриття нових експортних ринків (ЄС), державні програми підтримки	+18–25 % щорічно	6–8 %	15–17 %	39–41
Песимістичний	Продовження воєнних дій, посилення логістичних обмежень, різке зростання цін на енергоносії та сировину	+2–5 % або падіння	20–25 %	25–30 %	48–55

На основі сформованих сценарних припущень, наведених у таблиці 3.2, було здійснено розрахунок прогнозних значень основних фінансово-

інвестиційних показників ПП «Елана». Отримані результати узагальнено у таблиці 3.3, де відображено очікувану динаміку ключових показників інвестиційної діяльності підприємства у середньостроковій перспективі.

Таблиця 3.3

Прогноз ключових фінансово-інвестиційних показників (тис. грн) для ПП
«ЕЛАНА» на 2024–2027 роки

Показник	2024 (факт)	2025 базовий	2025 оптимістичний	2025 песимістичний	2026 базовий	2027 базовий
Виручка від реалізації	167 346,9	184 080	200 900	172 000	202 900	223 200
Собівартість реалізованої продукції	133 945,4	147 300	156 700	150 500	162 000	178 200
Валовий прибуток	33 401,5	36 780	44 200	21 500	40 900	45 000
Чистий прибуток	13 400,3	15 800	19 500	9 200	18 200	21 100
Первісна вартість основних засобів (на кінець року)	36 013,9	41 500	46 000	38 000	47 000	53 000
Інвестиції в основні засоби (приріст ОЗ)	+5 085,9	+5 486	+9 986	+1 986	+5 500	+6 000
Запаси (на кінець року)	50 389,4	52 000	48 000	62 000	53 500	55 000
Оборотність запасів(разів на рік)	3,4	4,1	5,2	2,7	4,5	4,8
Cash Conversion Cycle (днів)	118	98	82	140	92	88

Отримані прогностні значення ключових фінансово-інвестиційних показників в табл.3 свідчать про потенційну здатність ПП «Елана» зберігати позитивну динаміку розвитку за базовим і оптимістичним сценаріями. Зростання виручки та чистого прибутку супроводжується підвищенням інвестиційної

активності та поступовим покращенням показників оборотності запасів і скороченням циклу конверсії готівки. Це створює передумови для зниження фінансових ризиків і підвищення ліквідності підприємства, що є критично важливим в умовах обмеженого доступу до довгострокового кредитування.

Таблиця 3.4

Результати прогнозного моделювання ефективності інвестицій для ПП
«ЕЛАН» на 2025-2027

Сценарій	IRR	NPV (тис. грн)	Payback Period (роки)
Базовий	18,4 %	+2 800	3,8
Оптимістичний	26,1 %	+8 500	3,1
Песимістичний	8,2 %	-4 200	>5

За базовим і оптимістичним сценаріями нові інвестиції 2025–2027 років є привабливими ($IRR > 15\%$, NPV додатні), тоді як песимістичний сценарій вимагає обов’язкового хеджування ризиків (страхування, фіксація цін на сировину, резервний фонд).

Рекомендації щодо використання прогнозу в управлінні

1. Щоквартально переглядати фактичні показники та коригувати прогноз (rolling forecast).
2. Встановити тригери: якщо оборотність запасів $< 3,5$ разів або CCC > 110 днів – автоматично призупиняти нові капітальні вкладення.
3. У разі реалізації оптимістичного сценарію – сформувати інвестиційний резерв у розмірі 10 млн грн до кінця 2026 р. для придбання другої лінії.

Слід зазначити, що результати прогнозування мають імовірнісний характер та залежать від стабільності зовнішнього економічного середовища і точності вихідних припущень. Застосовані моделі не враховують можливі форс-мажорні обставини, різкі зміни регуляторної політики або істотні структурні

зрушення на ринку, що зумовлює необхідність регулярного перегляду прогнозних показників у процесі їх практичного використання.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» на основі результатів фінансово-економічного аналізу та математичного моделювання, виконаних у попередніх розділах. Показано, що за наявності інвестиційної активності у 2020–2024 роках підприємство зіткнулося з низкою проблем, зокрема нерівномірністю розподілу інвестиційних ресурсів, дисбалансом між обсягами вкладень і економічною віддачею, уповільненням оборотності окремих активів у 2022–2024 роках і прискореним накопиченням запасів, що потребує коригування інвестиційних орієнтирів і посилення контролю результативності вкладень.

У підпункті 3.1 доведено доцільність застосування економіко-математичних моделей як інструменту науково обґрунтованого прийняття інвестиційних рішень. На прикладі інвестиційного циклу 2021 року (приріст первісної вартості основних засобів на 13 697,6 тис. грн) виконано оцінку ефективності за показниками NPV, IRR, PI та строку окупності. Отримані результати свідчать про недостатню довгострокову результативність проєкту за ставкою дисконту 15%: $NPV = -6\,241,5$ тис. грн, $IRR \approx 0,02\%$, $PI \approx 0,54$, строк окупності за горизонтом 3 років не досягнуто (прогнозований > 4 років). Додатково побудована регресійна модель підтвердила наявність сильного статистичного зв'язку між інвестиціями в основні засоби та чистим прибутком, а трендова модель показала тенденцію до нарощування вартості основних засобів (прогноз на 2025 рік $\approx 40\,384$ тис. грн). Проведений сценарний аналіз NPV підтвердив чутливість результатів інвестицій до зовнішніх факторів (NPV у сценаріях: $-6\,241,5$; $-5\,800$; $-6\,700$ тис. грн).

У підпункті 3.2 визначено ключові напрями вдосконалення інвестиційних орієнтирів підприємства. Запропоновано підвищити обґрунтованість відбору проєктів через використання критеріїв $NPV > 0$, $IRR > 15\%$, $PI > 1$, а також

оптимізувати структуру фінансування шляхом збільшення частки реінвестованого прибутку до 70% і моніторингу WACC (цільове зниження до 10%). Обґрунтовано необхідність посилення управління оборотним капіталом, оскільки у 2024 році оборотний капітал домінує в активах (81%), а оборотність запасів знизилась з 7,6 разів у 2023 році до 3,4 у 2024 році; запропоновано впровадження EOQ, ABC–XYZ-аналізу, факторингу та моніторингу CCC із цільовим скороченням до 90 днів. Також у межах підпункту визначено організаційні та технологічні кроки (створення РМО, цифровізація планування та аналітики) і запропоновано оновлені пріоритети інвестиційної політики (50% – технологічна модернізація, 30% – оборотний капітал, 20% – інновації), що узгоджується з необхідністю підвищення результативності вкладень.

У підпункті 3.3 сформовано прогноз ключових фінансово-інвестиційних показників на 2025–2027 роки із застосуванням трендових, регресійних методів, експоненційного згладжування та сценарного підходу. За базовим сценарієм прогнозується зростання чистого прибутку до 21 100 тис. грн у 2027 році, підвищення оборотності запасів до 4,8 разів на рік та скорочення Cash Conversion Cycle до 88 днів. Оцінка типового інвестиційного проєкту 2025 року (8 млн грн; 5 років; ставка дисконту 15%) показала, що за базовим та оптимістичним сценаріями інвестиції є привабливими ($IRR = 18,4\%$ і $26,1\%$; $NPV = +2\,800$ і $+8\,500$ тис. грн; строк окупності 3,8 і 3,1 року відповідно), тоді як песимістичний сценарій є ризиковим ($IRR = 8,2\%$; $NPV = -4\,200$ тис. грн; окупність > 5 років), що обґрунтовує необхідність хеджування ризиків.

Загалом реалізація запропонованих у розділі 3 підходів (моделювання ефективності, оптимізація фінансування та управління оборотним капіталом, організаційні інструменти планування і прогнозування) створює підґрунтя для формування більш стійкої та керованої системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» в умовах високої невизначеності зовнішнього середовища

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено комплексне дослідження системи управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах економічної нестабільності на прикладі ПП «Елана». Поставлену мету роботи досягнуто шляхом послідовного розкриття теоретичних засад інвестиційної діяльності, проведення поглибленого фінансово-економічного аналізу інвестиційних процесів підприємства та обґрунтування практичних напрямів удосконалення управління інвестиційною діяльністю з використанням економіко-математичних моделей.

У першому розділі магістерської роботи узагальнено теоретичні підходи до трактування сутності інвестиційної діяльності підприємства, її ролі в забезпеченні фінансової стійкості та довгострокового розвитку. Досліджено класифікацію інвестицій і джерел їх фінансування, а також розкрито зміст системи управління інвестиційною діяльністю як складової фінансового менеджменту підприємства. Встановлено, що ефективне управління інвестиціями передбачає узгодження стратегічних цілей розвитку підприємства з наявними фінансовими ресурсами, рівнем ризиків та очікуваною результативністю інвестиційних рішень. Теоретичний аналіз підтвердив доцільність застосування економіко-математичних методів як інструментів обґрунтування інвестиційних рішень в умовах невизначеності.

У другому розділі проведено аналіз системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» за 2020–2024 роки. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства засвідчила наявність потенціалу для подальшого розвитку, зокрема завдяки модернізації виробничих потужностей та зростанню обсягів діяльності. Водночас встановлено низку проблемних аспектів, серед яких нестабільність структури капіталу, зростання залежності від короткострокових зобов'язань і підвищена частка дебіторської заборгованості в оборотних активах. Аналіз джерел фінансування інвестиційної діяльності показав, що підприємство переважно використовує власні та короткострокові позикові ресурси, що

обмежує фінансову гнучкість і підвищує ризики ліквідності. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності ПП «Елана» засвідчила, що реалізовані інвестиційні проєкти мали позитивний вплив на фінансові результати у короткостроковому періоді, однак їх результативність є чутливою до зовнішніх економічних чинників. Зокрема, у 2024 році спостерігалось зниження ефекту від інвестицій, що свідчить про недостатню стійкість інвестиційних рішень до кризових явищ та необхідність удосконалення механізмів управління інвестиційними ризиками.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю ПП «Елана» з урахуванням результатів попереднього аналізу. Застосування економіко-математичних моделей (NPV, IRR, PI, строку окупності, регресійних і прогнозних моделей) дозволило кількісно оцінити ефективність інвестиційних рішень і довести, що окремі інвестиційні проєкти не забезпечують приросту вартості підприємства за наявної вартості капіталу. Отримані результати підтвердили доцільність переходу від інтуїтивного інвестування до системного, науково обґрунтованого управління інвестиційною діяльністю.

На основі проведених розрахунків і прогнозів запропоновано напрями вдосконалення інвестиційної політики підприємства, спрямовані на оптимізацію структури джерел фінансування, зниження залежності від короткострокових зобов'язань, підвищення контролю за оборотністю капіталу та врахування ризиків зовнішнього середовища при прийнятті інвестиційних рішень. Прогнозні розрахунки показників інвестиційної діяльності свідчать, що реалізація запропонованих заходів може сприяти підвищенню фінансової стійкості підприємства та забезпеченню більш стабільного економічного зростання у середньостроковій перспективі.

Отже, результати магістерської роботи підтверджують, що ефективне управління інвестиційною діяльністю в сучасних умовах потребує комплексного підходу, який поєднує фінансовий аналіз, економіко-математичне моделювання та стратегічне планування. Запропоновані в роботі рекомендації мають

практичне значення та можуть бути використані в діяльності ПП «Елана», а також інших підприємств виробничої сфери з метою підвищення ефективності інвестиційних рішень, зниження фінансових ризиків і забезпечення довгострокового розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балахонова О. В., Глущенко О. В., Бровяк А. І. Узагальнення складових економічного потенціалу підприємства і механізм його розвитку. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 2021, Т. 20, № 2(48), С. 98-115.
2. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 632 с.
3. Бланк І. О. (ред.). Фінансовий аналіз: теорія і практика. Київ : Ніка-Центр, 2018. 784 с.
4. Валюх А. В., Зайцев О. В. Аналіз та напрями покращення фінансового стану підприємств України. *Інфраструктура ринку*, 2019, № 28, С. 209-214.
5. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 632 с.
6. Бланк І. О. (ред.). Фінансовий аналіз: теорія і практика. Київ : Ніка-Центр, 2018. 784 с.
7. Валюх А. В., Зайцев О. В. Аналіз та напрями покращення фінансового стану підприємств України. *Інфраструктура ринку*, 2019, № 28, С. 209-214.
8. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт // *Державна служба статистики України*. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.11.2025).
9. Дослідження та аналітика // *European Business Association*. – Режим доступу: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytyka/> (дата звернення: 01.11.2025).
10. Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко – [вид 4-те, перероб. і доп.] – К: КНЕУ, 2009. – 816 с.
11. Економіко-математичні моделі управління інвестиційною діяльністю. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. – Режим доступу: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1441179/mod_resource/content/1/Лекція%204.pdf (дата звернення: 12.09.2025).
12. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 668 с.
13. Зайцева І. Ю., Бормотова М. В. Інвестування: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2017. – 170 с.

14. Звіт про фінансову стабільність. Друга половина 2021 року / Національний банк України. – Київ : Національний банк України, 2021. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2021-H2.pdf (дата звернення: 12.10.2025).
15. Зовнішній сектор економіки : статистична інформація // *Національний банк України*. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 02.11.2025).
16. Інвестиційна діяльність в Україні за 2022 рік / Міністерство економіки України. – Київ : Міністерство економіки України, 2023. – Режим доступу: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=b6d0940d244341c482ec86e6d2e56973&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa2022-Rik> (дата звернення: 12.10.2025).
17. Інвестування : Підручник / М. П. Чайковська – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2016. – 322 с. с.18-20.
18. І. О. Мошляк. Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність // *Вчені записки Університету «КРОК»*. – 2023. – № 8. – Режим доступу: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/67> (дата звернення: 12.08.2025).
19. І. Спільник, Л. Шупа. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства / Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, [2020]. – Режим доступу: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/98f74e6a-253f-41f0-b76a-c23ad00b735a/content> (дата звернення: 28.08.2025).
20. Корбутяк А., Привалов А. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений, 2023, № 5(117), С. 149-153.
21. Коробов М. Я., Паєнтко Т. В. Фінансовий аналіз підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 304 с.
22. Кугут М. О., Лопушняк Г. С., Нечай К. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 416 с.

23. Крейдич І. М., Бояринова К. О., Овчар О. С. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств: стан, проблеми, перспективи. моногр. / МОН України, НТУУ «КПІ». – К.: ЦНЛ 2012. – 427 с.
24. Лактіонова О. А. Л 19 національного Навчальний посібник з дисципліни «Інвестування» / О. А. Лактіонова. Донецький національний університет імені Василя Стуса – Вінниця: 2019. 256 с.
25. Олійник О. О., Роговий С. М. Фінансовий стан підприємства в контексті ліквідності та платоспроможності. *Агросвіт*, 2018, № 19, с. 34-38.
26. Петров С.В., Іваненко М.П. Аналіз інвестиційної ефективності підприємства / С.В. Петров, М.П. Іваненко // Економіка та управління : зб. наук. праць ДонНАБА. — 2019. — Вип. 18. — С. 75–81. — Режим доступу: <https://donnaba.edu.ua/journal/images/4-2019-18/75-81.pdf> (дата звернення: 18.10.2025).
27. Приватне підприємство «Елана» // *BusinessInfo Chernivtsi*. – Режим доступу: <https://businessinfo.cv.ua/zrobleno-v-chernivczyah/legka-promyslovist/pryvatne-pidpryyemstvo-elana/> (дата звернення: 12.10.2025).
28. Прогноз динаміки інвестицій та інвестиційного середовища на жовтень 2025 року // *UkraineInvest*. – Режим доступу: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/prognoz-dynamiky-investytcij-ta-investytcijnogo-seredovyshha-na-zhovten-2025-roku/> (дата звернення: 28.09.2025).
29. Про затвердження Положення про порядок здійснення інвестиційної діяльності : наказ від 19.03.2013 р. № 336, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.04.2013 р. за № 336/23168 // *Верховна Рада України*. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 02.11.2025).
30. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII // *Верховна Рада України*. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 12.12.2025).
31. Прямі іноземні інвестиції в Україні // *Index Minfin*. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 12.10.2025).

32. Рудь О. О. Формування інвестиційної стратегії в процесі економічного розвитку підприємства // *Економічний вісник університету імені В. І. Вернадського*. – 2024. – Вип. 35(74), № 3. – Режим доступу: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/35_74_3/7.pdf (дата звернення: 12.10.2025).
33. Стеценко В. Г., Лисенко Т. В., Бондар Н. М. Фінансовий аналіз та економічна діагностика : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 368 с.
34. Т. Г. Китайчук. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори // *Economy and Society*. – 2021. – № 3. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2781/2701> (дата звернення: 17.08.2025).
35. Терещенко О. О., Трусов О. В. Фінансовий аналіз підприємства : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 348 с.
36. Харабара В. М., Бак Н. А., Нікіфоров П. О. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ, 2020. 268 с.
37. Швед В.В., Закладній О.А., Омельченко О.В. Міжнародна інвестиційна діяльність : навч. посібник / В.В. Швед, О.А. Закладній, О.В. Омельченко. — Вінниця : ВНІУ Університет «Україна», 2017. — 224 с. URL: https://vsei.vn.ua/images/Doc/Nauka/Konferentsiya_ta_seminary/MID_A5_DOI.pdf (дата звернення: 12.10.2025).
38. DREAM : Державна цифрова екосистема управління відновленням // *Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України*. – Режим доступу: <https://dream.gov.ua/ua> (дата звернення: 09.11.2025).
39. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. – Basel : BIS, 2019.
40. Firms in Ukraine through the War / World Bank Group. – Washington, DC : World Bank, 2023. – Режим доступу: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099121623102526502/pdf/P177312004f79e06e0b22405be65b5db5b9.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

41. Investment Activity in Ukraine – 2022 / Ministry of Economy of Ukraine. – Kyiv : Ministry of Economy of Ukraine, 2022. – Режим доступу: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=8d61973a-5cac-4a90-b34e-0a9b774c3607&lang=en-GB&title=InvestmentActivityInUkraine-2022-> (дата звернення: 18.11.2025).
42. Korbutiak A., Maslak O., Briukhovetska N., Skorniakova O., Lyzak N. Controlling-based organizational and economic mechanism of enterprise activity planning // Multidisciplinary Scientific Journal. 2024.
43. Korbutiak A., Druchuk H. (2025). Optimization of the Financing Structure for Enterprise Investment Activities under Economic Instability (Case Study of PP “Elana”)/ “*Scientific World Journal*” Bulgaria, Svishtov. Issue No34, November. 2025. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=32979&lang=ru>
44. KSE Institute. Ukraine: Firms Through the War. Аналітичний звіт щодо впливу повномасштабного вторгнення на фінансовий стан підприємств, 2023. URL: <https://surl.li/mznkas> (дата звернення: 19.11.2025).
45. KSE Institute. The Damage to the Ukrainian Business Sector Caused by the Russian Aggression. Аналітичний звіт щодо втрат бізнес-сектору України, 2023. URL: <https://surl.li/odnjtb> (дата звернення: 19.11.2025).
46. North D. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. – Cambridge : Cambridge University Press, 2018. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=oFnWbTqgNPYC&pg=PR6> (дата звернення: 09.10.2025).
47. Ukraine : EBRD activities and investments // *European Bank for Reconstruction and Development*. – Режим доступу: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/where-we-invest/ukraine.html> (дата звернення: 12.10.2025).
48. World Investment Report 2023 / United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). – Geneva : UNCTAD, 2023. – Режим доступу: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023> (дата звернення: 01.11.2025).